

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 10 grudnia 2025 r.

Poz. 7668

Podpisany przez:

Joanna Żurek-Wójcik

Data: 10.12.2025 15:45:31

UCHWAŁA NR XIII/113/2025 RADY GMINY LIPNICA WIELKA

z dnia 8 grudnia 2025 roku

w sprawie: przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lipnica Wielka na lata 2026–2035”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1153) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1214 ze zm.), **Rada Gminy Lipnica Wielka uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się dokument pod nazwą „**Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lipnica Wielka na lata 2026-2035**”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Celem Strategii jest określenie kierunków działań Gminy Lipnica Wielka na rzecz:

- 1) Poprawy jakości życia mieszkańców;
- 2) Przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- 3) Wspierania rodzin, dzieci, osób starszych i z niepełnosprawnościami;
- 4) Wzmacniania integracji społecznej i aktywności obywatelskiej;
- 5) Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu polityki społecznej.

§ 3. Realizację Strategii powierza się Wójtowi Gminy Lipnica Wielka, który corocznie przedstawia Radzie Gminy informację o stopniu realizacji celów i działań zawartych w Strategii.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipnica Wielka

§ 5. Uchwała podlega opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Karkoszka

Załącznik do
UCHWAŁA NR XIII/113/ 2025
RADY GMINY Lipnica Wielka
z dnia 08 grudnia 2025 roku

Gmina Lipnica Wielka

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026 – 2035

Spis treści

SPIS TREŚCI.....	2
I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	4
1. PODSTAWA PRAWNA STRATEGII, ZGODNOŚĆ Z PRAWEM WSPÓLNOTOWYM ORAZ STRATEGIAMI NARODOWYMI I EUROPEJSKIMI	4
1.1 Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi.....	5
1.2 Zgodność z prawem wspólnotowym.....	6
1.3 Zgodność ze strategiami europejskimi.....	6
1.4 Zgodność z dokumentami krajowymi	7
1.5 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi	8
II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII.....	9
1. PRZEBIEG PROCESU WYPRACOWANIA STRATEGII	9
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY	13
1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE	13
2. HISTORIA.....	13
3. GOSPODARKA GMINY	14
3.1 Przedsiębiorczość	14
4. LUDNOŚĆ GMINY.....	15
4.1 Demografia	15
4.2 Poziom życia	17
4.3 Mieszkalnictwo.....	17
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA GMINY LIPNICA WIELKA	19
5.1 Oświata	19
5.2 Kultura	22
5.3 Służba zdrowia	28
5.4 Pomoc społeczna.....	31
5.5 Bezpieczeństwo publiczne	45
5.6 Rekreacja i sport.....	46
5.7 Organizacje społeczne	47
6. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY	49

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Lipnica Wielka na podstawie danych instytucji.....	49
6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety.....	57
6.3 Analiza SWOT.....	74
IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ.....	755
1. MISJA I WIZJA GMINY LIPNICA WIELKA	755
2. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	766
3. CELE I HARMONOGRAM REALIZACJI	80
4. RAMY FINANSOWE STRATEGII	944
5. PROGRAMY.....	955
V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	96
1. SYSTEM MONITOROWANIA STRATEGII.	96
2. EWALUACJA STRATEGII	102
ZAŁĄCZNIKI	1055
WYKAZ SKRÓTÓW	1122
SPIS WYKRESÓW I TABEL	1133

I. MERYTORYCZNE UZASADNIENIE OPRACOWANIA STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Państwo polskie poprzez instytucje realizujące politykę społeczną umożliwia swoim obywatelom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Stale wzrastający zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej spowodowany jest zwiększającym się ich ciężarem gatunkowym i stopniem trudności generowanym takimi czynnikami, jak np.: starzenie się społeczeństwa, a co za tym idzie, wzrost kosztów związanych z ochroną zdrowia i rehabilitacją osób starszych i z niepełnosprawnościami, uzależnieniami oraz wyzwaniem, którym musi podołać współczesna rodzina.

Działania prowadzone przez instytucje pomocy i integracji społecznej opierają się na zasadach programowania, subsydialności, koncentracji, elastyczności i otwartości. Istotą nowego modelu działania pomocy społecznej, kreującej politykę społeczną – a w jej obszarze strategię rozwiązywania problemów społecznych – jest jej uspołecznienie zarówno w procesie planowania, jak też realizacji.

Każde państwo Członkowskie Unii Europejskiej ma obowiązek prowadzenia w ramach Unii wspólnych działań wspierających, uzupełniających i koordynujących w szeroko pojętej dziedzinie ochrony ludności i rozwoju kapitału ludzkiego. Opracowanie Strategii jest warunkiem pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację projektów dotyczących sfery społecznej zarówno z budżetu państwa, jak też funduszy Unii Europejskiej.

1. Podstawa prawna Strategii, zgodność z prawem wspólnotowym oraz strategiami narodowymi i europejskimi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipnica Wielka tworzona jest z mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2025 poz. 1214 z późn. zm.), która w art. 17 ust. 1 pkt 1 nakłada na Gminy obowiązek „opracowania i realizacji gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16 b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,

- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

1.1 Powiązanie Strategii z krajowymi aktami prawnymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipnica Wielka (GSRPS) jest zgodna z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki. Działania zawarte w Strategii oparte są na postanowieniach innych krajowych aktów prawnych, a w szczególności:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2025 poz. 1214 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2025 poz. 1338 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 poz. 83 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 poz. 2151 z późn. zm.);
- Ustawy dnia z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 poz. 1939 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2025 poz. 214 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. z 2025 poz. 913 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2025 poz. 1208 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 poz. 1673 z późn. zm.);
- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2025 poz. 49 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. 2025 poz. 438 z późn. zm.);

- Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. 2024 poz. 1670 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 poz. 1335 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 04 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 poz. 246 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 05 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 poz. 1512 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2024 poz. 917 z późn.zm.);
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r., poz. 1461 z późn. zm.);
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 poz. 1576);
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 poz. 1829).
- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2024 poz. 1649).

1.2 Zgodność z prawem wspólnotowym

Prawo wspólnotowe (*acquis communautaire*) nie ingeruje w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnoty.

1.3 Zgodność ze strategiami europejskimi

Jednym z wiodących celów Unii Europejskiej jest wyrównywanie poziomu rozwoju krajów i regionów. Polska uczestniczy w polityce społeczno-gospodarczej Unii, co oznacza między innymi korzystanie z funduszy unijnych. W dniu 17 listopada 2017 r. Parlament Europejski,

Rada i Komisja wspólnie proklamowały Europejski filar praw socjalnych jako odpowiedź na wyzwania społeczne w Europie. 20 głównych zasad filaru podzielono na trzy kategorie: równe szanse i dostęp do zatrudnienia, uczciwe warunki pracy oraz ochrona socjalna i włączenie społeczne. Działania prowadzone w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013) służą poprawie dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy; modernizacji instytucji i służb rynków pracy; wspieraniu zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równym warunkom pracy oraz lepszej równowadze między życiem zawodowym a prywatnym; wspieraniu dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian; poprawie jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy; wspieraniu równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia; wspieraniu uczenia się przez całe życie; wspieraniu aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa; wspieraniu integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów; wspieraniu integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie; zwiększaniu równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług; wspieraniu integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci; przeciwdziałaniu deprywacji materialnej (art. 4 ust. 1 rozporządzenia ws. EFS+).

1.4 Zgodność z dokumentami krajowymi

Zapisy zwarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipnica Wielka są zgodne z następującymi dokumentami strategicznymi:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030, której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030. Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Należy przez to rozumieć dorastanie w godnych warunkach, skuteczną edukację, świadczenie pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, stałe uczenie się dorosłych, w tym doskonalenie ich kompetencji i kwalifikacji, sprawiedliwy

i powszechny dostęp do opieki zdrowotnej, realizowanie się w życiu rodzinnym i społecznym, aktywne spędzanie czasu wolnego, wysoką świadomość ekologiczną, udział w życiu publicznym i politycznym, a także stały rozwój osobisty oraz udział w procesach zmian zachodzących w świecie i Polsce.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku). Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia solidarności społecznej. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej (KPRES) jest programem rządowym, który wyznacza kluczowe kierunki polityki publicznej na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030.

Celem głównym Programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Do zrealizowania celu głównego wskazano trzy cele szczegółowe:

1. zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży,
2. zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym,
3. zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów.

1.5 Zgodność z regionalnymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Lipnica Wielka na lata 2022-2028

W strategii wyróżniono nadrzędny cel rozwoju gminy, cele strategiczne i operacyjne.

Nadrzędny cel rozwoju gminy Lipnica Wielka: Wzrost poziomu życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego Gminy Lipnica Wielka, poprzez budowę i modernizację

infrastruktury, wykorzystanie lokalnych zasobów i walorów środowiskowych, gospodarczych i społecznych oraz dogodnego położenia geograficznego, przy jednoczesnym wzmocnieniu atrakcyjności inwestycyjnej Gminy w powiecie i regionie.

Cele strategiczne:

Cel strategiczny 1. Dostępna, funkcjonalna oraz estetyczna przestrzeń z czystym i zasobnym środowiskiem naturalnym.

Cel strategiczny 2. Nowoczesna i zmodernizowana infrastruktura.

Cel strategiczny 3. Aktywni, wykształceni i zintegrowani mieszkańcy.

Cel strategiczny 4. Konkurencyjna gospodarka i nowoczesne rolnictwo.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolska 2030

Cele strategiczne ww. strategii rozwoju obejmują:

1. Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie.
2. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka Małopolski.
3. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego, krajobrazu i przestrzeni zamieszkania oraz świadomości ekologicznie Małopolanie.
4. System zarządzania strategicznego rozwojem w województwie dostosowany do wyzwań dekady 2020-2030.
5. Zrównoważony i trwały rozwój województwa w oparciu o endogeniczne potencjały poszczególnych obszarów Małopolski.

Inne dokumenty strategiczne:

- *Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia;*
- *Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego;*

II. PROCES WYPRACOWANIA STRATEGII

Do prac nad wypracowaniem Strategii zaproszeni zostali przedstawiciele instytucji publicznych i organizacji społecznych z terenu Gminy Lipnica Wielka.

1. Przebieg procesu wypracowania Strategii

Proces przygotowania dokumentu składał się z następujących etapów:

- organizacja procesu planowania strategicznego,
- diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Lipnica Wielka,
- planowanie działań,
- opracowanie dokumentu.

Diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Lipnica Wielka:

- analiza sytuacji społecznej w Gminie Lipnica Wielka w oparciu o dane instytucji i organizacji działających w Gminie i powiecie,
- analiza doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych,
- dotychczasowa współpraca instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej,
- formułowanie wizji rozwoju społecznego Gminy Lipnica Wielka.

Analiza problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie Lipnica Wielka:

- identyfikacja i kategoryzacja problemów społecznych w Gminie Lipnica Wielka,
- określenie zasobów społecznych.

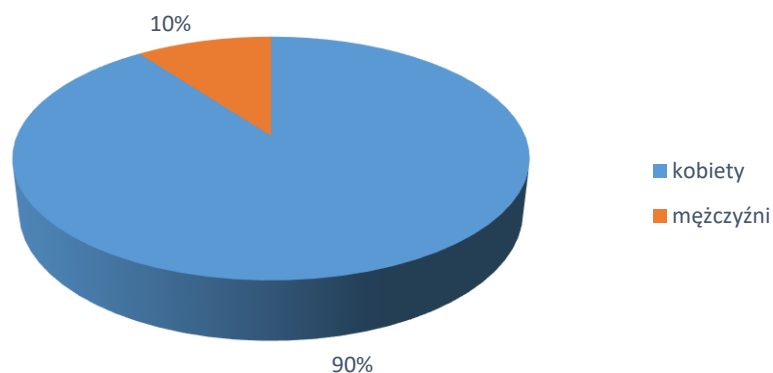
Formułowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych w oparciu o zasady rozwoju społecznego:

- formułowanie misji rozwoju społecznego w korelacji z wizją rozwoju Gminy Lipnica Wielka,
- formułowanie celów strategicznych,
- określanie celów oraz kierunków działań w Gminie Lipnica Wielka,
- określanie sposobu zarządzania realizacją strategii,
- ustalenie zasad monitoringu,
- opracowanie procedur ewaluacji.

Bazą do opracowania diagnozy społecznej zawartej w strategii były materiały i analizy statystyczne gromadzone przez instytucje takie, jak: Urząd Gminy Lipnica Wielka, baza danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego www.stat.gov.pl, Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnicy Wielkiej oraz wyniki anonimowych ankiet na temat występujących w Gminie problemów i oczekiwań.

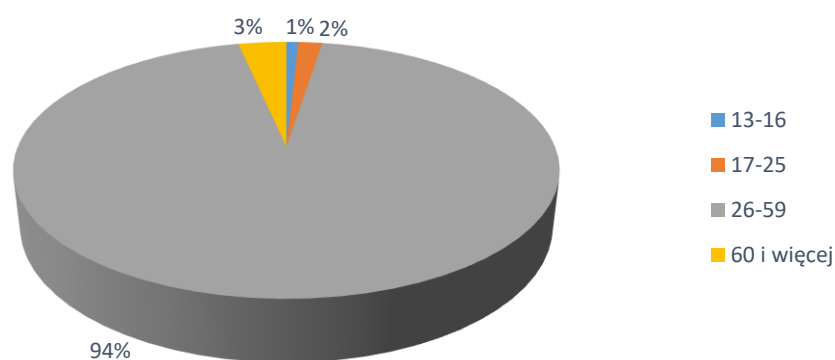
Elementem uspołecznienia procesu budowy GSRPS, było przeprowadzenie badania ankietowego bazującego na metodologii CAWI (Computer Assisted Web Interview), skierowanego do mieszkańców - osób zainteresowanych uczestnictwem w życiu społecznym Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło łącznie 118 osób (106 kobiet i 12 mężczyzn).

Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

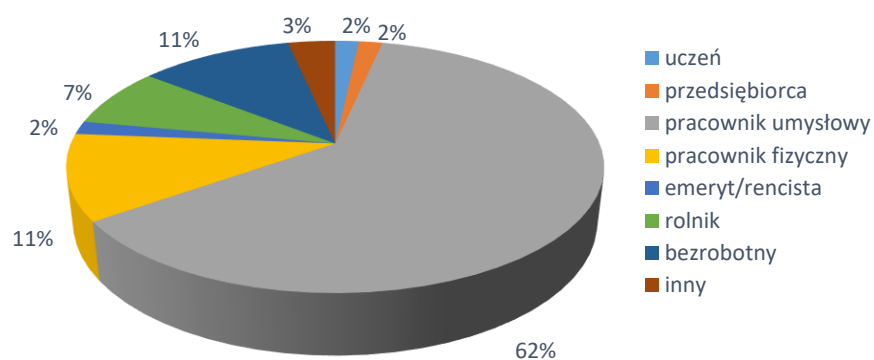
Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby mieszczące się w przedziale 26-59 lat – 111 osób.

Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

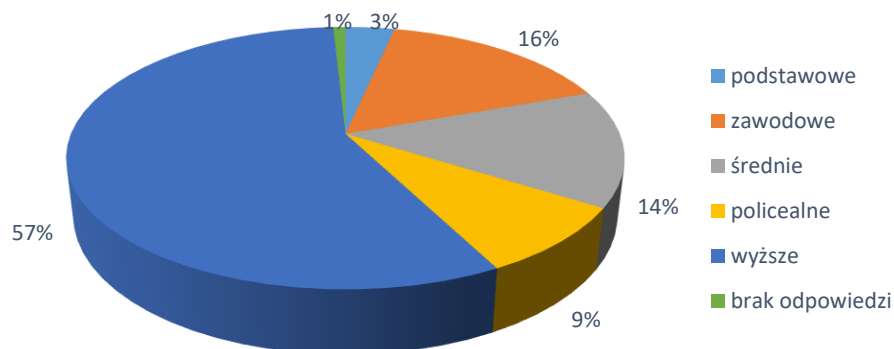
Pytani o aktywność zawodową mieszkańcy Gminy Lipnica Wielka deklarowali się najczęściej jako pracownik umysłowy (73 osoby).

Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

Pod względem wykształcenia najliczniejszą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe (67 osób).

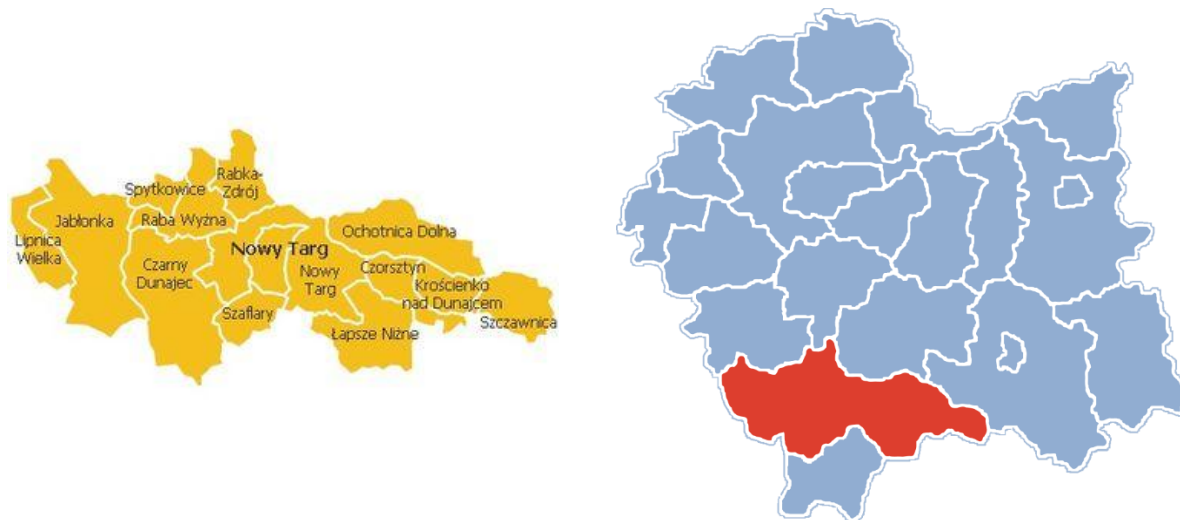
Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację i efektywną realizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz samorządowych. Oparcie przygotowania dokumentu strategicznego o proces partycypacji społecznej gwarantuje rzetelną diagnozę oraz wypracowanie adekwatnych do zdiagnozowanych problemów kierunków realizacji strategii. Przedłożony materiał został opracowany przy merytorycznym wsparciu eksperta zewnętrznego – Agnieszki Wróblewskiej

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie geograficzne

Rysunek 1. Umiejscowienie gminy Lipnica Wielka w powiecie nowotarskim i województwie małopolskim.
Źródło: <https://wikitravel.org/pl>

Gmina Lipnica Wielka jest gminą wiejską, położoną w województwie małopolskim, w powiecie nowotarskim. Siedzibą gminy jest miejscowość Lipnica Wielka. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 67,5 km², z czego 31,5% stanowią lasy. Od zachodu i południa graniczy ze Słowacją (wieś Bobrów i Rabczyce), a od wschodu z gminą Jabłonka (wieś Lipnica Mała). W skład gminy wchodzi dwie wsie: Lipnica Wielka i Kiczory, natomiast sama wieś Lipnica Wielka dzieli się na sołectwa (w kolejności od południowej części): Murowanica, Centrum, Skoczyki, Przywarówka. Gmina posiada bogate walory turystyczne, krajobrazowe i kulturowe.

2. Historia

Lipnica Wielka powstała na przełomie XVI i XVII w., w trakcie akcji kolonizacyjnej górnej Orawy. Przez kolejne trzysta lat wchodziła w skład Królestwa Węgier, wchodząc w skład komitatu orawskiego, z siedzibą w Dolnym Kubinie. Po zakończeniu I wojny światowej Lipnica Wielka została podzielona na dwie części – dolna część wsi została włączona do Polski, a górna, większa część została przyznana Czechosłowacji. W 1924 r. dokonano wymiany – należące dotąd do Polski wsie Głodówka i Sucha Góra włączono do Czechosłowacji, a górna część Lipnicy została połączona z dolną i od tej pory cała wieś

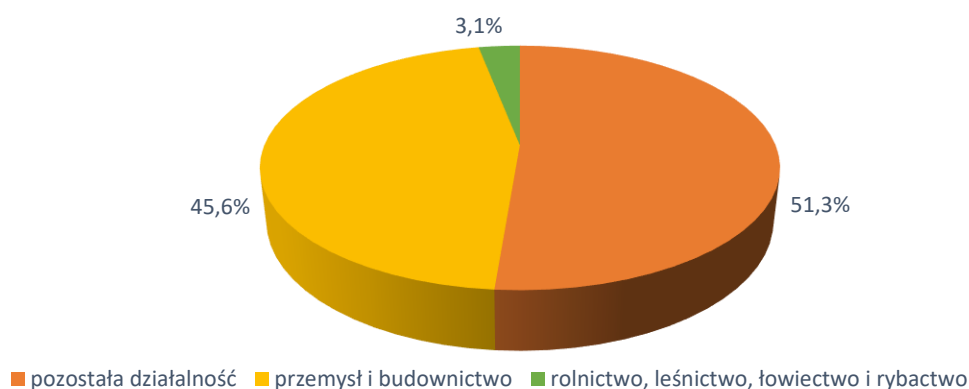
znajdowała się już w granicach Polski. W 1925 roku Lipnicę Wielką przyłączono do powiatu nowotarskiego. W okresie II wojny światowej wieś znalazła się w granicach uzależnionej od III Rzeszy Republiki Słowackiej. W 1945 roku powróciła do Polski, wchodząc ponownie w skład powiatu nowotarskiego w województwie krakowskim (w l. 1945-1975) i małopolskim (od 1999 r. do dzisiaj). W latach 1975-1999, po reformie administracyjnej likwidującej powiaty i zmieniającej sieć województw pozostawała w granicach województwa nowosądeckiego. Od 1991 r. Lipnica Wielka i Kiczory, wchodzące wcześniej w skład gminy Jabłonka, tworzą samodzielną samorządową gminę Lipnica Wielka.¹

3. Gospodarka Gminy

3.1 Przedsiębiorczość

W 2024 roku na terenie Gminy Lipnica Wielka było zarejestrowanych 425 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON, spośród których 17 należało do sektora publicznego, a 402 do sektora prywatnego. W ramach wszystkich przedsiębiorstw 45,6% działa w ramach przemysłu i budownictwa, 3,1% to rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, a 51,3% wykonuje pozostałą działalność gospodarczą.²

Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Lipnica Wielka. Podział według rodzajów działalności PKD 2007.
Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

W ramach sektora publicznego spośród 17 podmiotów 13 należy do państwowych i samorządowych jednostek prawa budżetowego. Z kolei sektor prywatny, to przede

¹ <https://sgb.org.pl/lipnica-wielka-2/>

² <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica>

wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (363 jedn.), stowarzyszenia i organizacje społeczne (12 jedn.), fundacje (5 jedn.), spółki handlowe (2 jedn.).

Odnosząc się do wskaźników podmiotów gospodarki narodowej (przyjętych dla celów porównawczych przez GUS, dane za 2024 rok), należy stwierdzić, że na 10 tys. ludności na terenie Gminy Lipnica Wielka przypada 701 firm. Na 100 osób w wieku produkcyjnym 10,06 osób fizycznych prowadzi działalność gospodarczą. Odnosząc się do fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych można stwierdzić, iż na 10 tys. mieszkańców przypada 28 tego typu podmiotów. Szczegółowe dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kategoria	Jednostka miary	Wartość wskaźnika		
		2022	2023	2024
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	659	684	701
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	50	54	56
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	jed. gosp.	21	26	33
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	9,33	9,82	10,06
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	jed. gosp.	23	23	28
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	82	91	94
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	jed. gosp.	109,5	113,9	117,8

4. Ludność Gminy

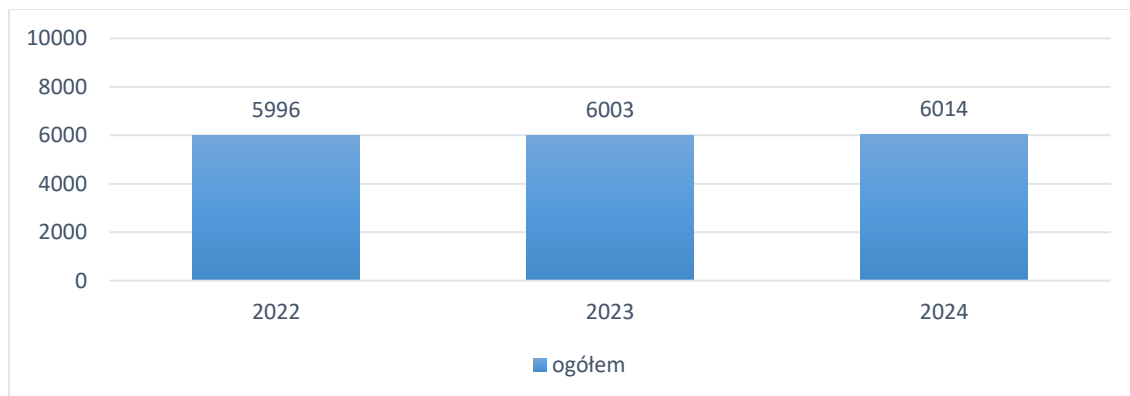
4.1 Demografia

Na koniec 2024 roku gminę Lipnica Wielka zamieszkiwało 6014 osoby. Na przestrzeni trzech lat liczba ludności stopniowo zwiększała się. Gęstość zaludnienia w Gminie w 2024 roku wynosiła 89,9 osób na 1 km², współczynnik feminizacji w Gminie wynosił 103.

Tabela 2. Demografia Gminy Lipnica Wielka. Źródło: Dane UG.

Rok	2022	2023	2024
Ogółem	5996	6003	6014

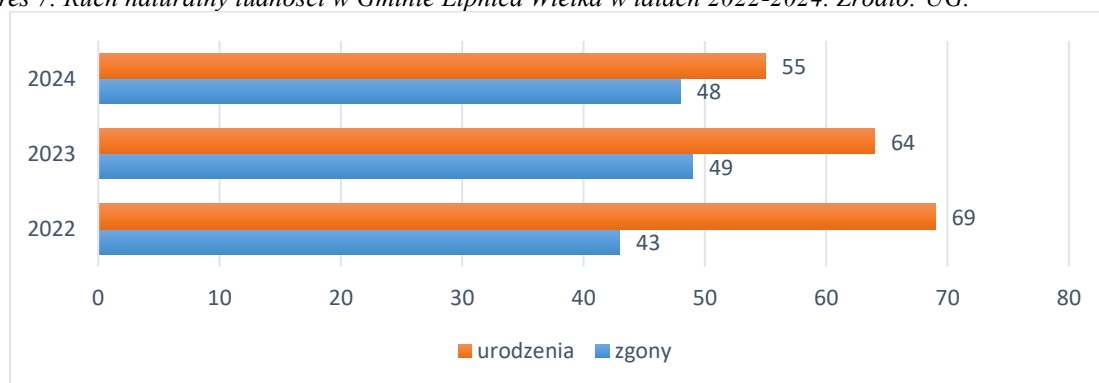
Wykres 6. Liczba ludności. Źródło: UG.

Wśród ogólnej liczby mieszkańców dominującą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Według danych GUS w 2024 roku wśród mieszkańców Gminy Lipnica Wielka ponad połowa, to osoby w wieku produkcyjnym (59,5%), osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 24,2% ogółu, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 16,3% ludności. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 67,9, współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi wynosi 20,5.

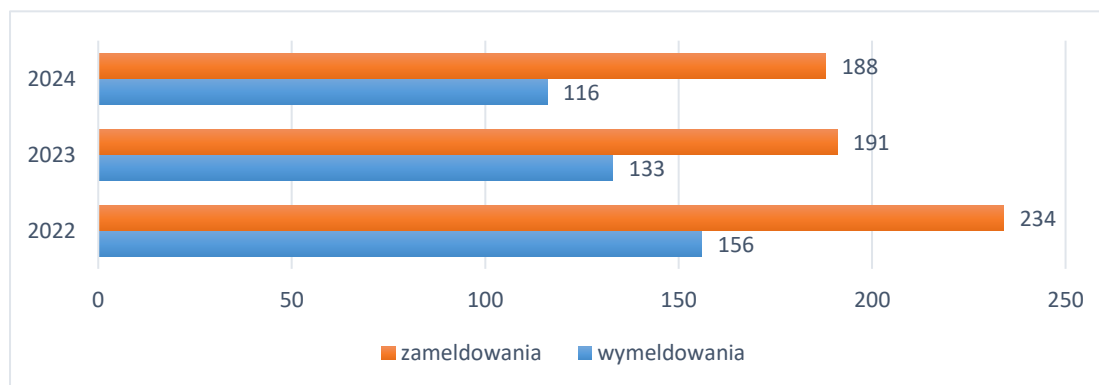
W latach 2022-2024 na terenie Gminy zanotowano dodatni przyrost naturalny. Ogólny bilans trzech lat wyniósł +48 osób.

Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Lipnica Wielka w latach 2022-2024. Źródło: UG.

W przypadku salda migracji wskaźniki są również dodatnie. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba zameldowań przewyższała liczbę wymeldowań. Saldo migracji dla lat 2022-2024 wynosiło +208 osób.

Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Lipnica Wielka w latach 2022-2024. Źródło: UG.

Podsumowując powyżej zaprezentowane wskaźniki demograficzne Gminy należy zwrócić uwagę na dodatni przyrost naturalny gminy. Niepokój na przyszłość może budzić fakt, że prawie 60% mieszkańców, to osoby w wieku produkcyjnym. Należą do nich zarówno mieszkający tu od urodzenia, jak i osoby, które wybrały Gminę na miejsce zamieszkania. Obecnie jest to korzystne dla rozwoju gospodarczego Gminy, ale jeśli powyższe niekorzystne trendy zostaną utrzymane, za kilka czy kilkanaście lat, liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie ogromnym obciążeniem dla osób w wieku aktywności zawodowej.

4.2 Poziom życia

W 2024 roku dochody budżetu gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 10041,02 zł, przy wydatkach w wysokości 10679,21 zł. W 2024 roku w powiecie nowotarskim średnie dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 1994,21 zł, przy wydatkach w wysokości 1951,91 zł, wydatki na pomoc społeczną w gminie w 2024 roku wyniosły 1901451,54 zł co daje 2 miejsce z najniższych w powiecie.³

4.3 Mieszkalnictwo

Wydatki gminy w zakresie gospodarki mieszkaniowej wyniosły w 2024 roku 281759,63 zł, przy dochodach wynoszących 100585,68 zł i były najniższe spośród wszystkich gmin

³ <https://svs.stat.gov.pl/>

powiatu nowotarskiego. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Gminie Lipnica Wielka wynosi 113,6 m².⁴

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Lipnica Wielka. Źródło: dane GUS <https://bdl.stat.gov.pl/>

	Jednostka miary	2022	2023	2024
Zasoby mieszkaniowe				
<i>mieszkania</i>	mieszk.	1 585	1 604	1 628
<i>izby</i>	izba	7 977	8 096	8 256
<i>powierzchnia użytkowa mieszkań</i>	m ²	177 234	180 670	184 924
Budynki mieszkalne w Gminie				
Ogółem	bud.	1 579	1 598	1 623
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne				
<i>wodociąg</i>	mieszk.	1 547	1 566	1 590
<i>ustęp splukiwany</i>	mieszk.	1 507	1 526	1 550
<i>łazienka</i>	mieszk.	1 476	1 495	1 519
<i>centralne ogrzewanie</i>	mieszk.	1 179	1 198	1 222
Mieszkania wyposażone w instalacje - w %				
<i>wodociąg</i>	%	97,6	97,6	97,7
<i>ustęp splukiwany</i>	%	95,1	95,1	95,2
<i>łazienka</i>	%	93,1	93,2	93,3
<i>centralne ogrzewanie</i>	%	74,4	74,7	75,1
Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki				
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania</i>	m ²	111,8	112,6	113,6
<i>przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę</i>	m ²	29,3	29,8	30,5
<i>mieszkania na 1000 mieszkańców</i>	mieszk.	261,6	265,0	268,6

⁴ <https://svs.stat.gov.pl/>

5. Infrastruktura społeczna Gminy Lipnica Wielka

5.1 Oświata

Gmina Lipnica Wielka jest organem prowadzącym dla jednego przedszkola publicznego, 5 szkół podstawowych oraz Zespołu Szkół w Lipnicy Wielkiej (Liceum i Technikum).

Placówki oświatowe w Gminie Lipnica Wielka:

- 1) Publiczne Przedszkole
- 2) Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi
- 3) Szkoła Podstawowa nr 2 im. Józefiny i Emila Mików,
- 4) Szkoła Podstawowa nr 3 im. Św. Stanisława Kostki
- 5) Szkoła Podstawowa nr 4 im. dr Emila Kowalczyka
- 6) Szkoła Podstawowa im. Bł. Jana Pawła II w Kiczorach.
- 7) Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej
- 8) Gminny Żłobek w Lipnicy Wielkiej

Przedszkole prowadzone przez Gminę Lipnica Wielka pracuje w godzinach od 7:30 do 15:30.

Czas pracy przedszkola na bieżąco dostosowywany jest do potrzeb rodziców. W Gminie Lipnica Wielka dzieci objęte są opieką przedszkolną w:

- 1 przedszkolu publicznych, w którym funkcjonują 2 oddziały,
- 7 oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych,
- 1 przedszkolu niepublicznym, gdzie łącznie funkcjonują 3 oddziały przedszkolne.

Tabela 4. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym			
Placówka	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Publiczne Przedszkole w Kiczorach	50	50	50
Prywatne Przedszkole „Bajkowa Kraina”	77	76	75
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej nr 1	25	25	25
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej nr 2	50	69	72
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej nr 3	23	25	21
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej nr 4	25	25	28

Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Kiczorach	15	14	12
razem	265	284	283

Na przestrzeni lat zwiększyła się liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy Lipnica Wielka przedstawione są w tabeli poniżej.

Tabela 5. Liczba uczniów i nauczycieli w szkołach dla których organem prowadzącym jest Gmina Lipnica Wielka. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.

Placówki	2022/2023		2023/2024		2024/2025	
	l. uczniów	l. nauczycieli	l. uczniów	l. nauczycieli	l. uczniów	l. nauczycieli
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi	105	27	109	24	123	20
Szkoła Podstawowa nr 2 im. J. i E. Mików	172	25	175	29	182	28
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Św. Stanisława Kostki	120	29	119	28	136	24
Szkoła Podstawowa nr 4 im. dr Emila Kowalczyka	93	21	91	23	98	22
Szkoła Podstawowa im. Bł. Jana Pawła II w Kiczorach	77	23	78	23	81	27
Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej	153	26	157	28	147	28

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Targu jest właściwą dla dzieci i młodzieży zamieszkującej na terenie gminy Lipnica Wielka. W ramach wsparcia uczniów z niepełnosprawnością w Gminie Lipnica Wielka zrealizowano zadania:

- organizacja kształcenia specjalnego oraz nauczania indywidualnego w szkołach ogólnodostępnych,
- organizacja i finansowanie dowozu uprawnionych uczniów do placówek szkolnych,
- zwrot rodzicom kosztów dowozu dzieci do szkoły organizowanego we własnym zakresie.

Gmina Lipnica Wielka zapewniła kształcenie specjalne w następujących placówkach:

Tabela 6. Liczba uczniów objętych kształceniem specjalnym. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.

Placówki	2022/2023		2023/2024		2024/2025	
	„0”	I-VIII	„0”	I-VIII	„0”	I-VIII
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi	1	3	2	3	2	4

Szkoła Podstawowa nr 2 im. J. i E. Mików	1	7	0	4	1	5
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Św. Stanisława Kostki	1	5	1	3	1	5
Szkoła Podstawowa nr 4 im. dr Emila Kowalczyka	1	3	2	3	1	4
Szkoła Podstawowa im. Bł. Jana Pawła II w Kiczorach	0	4	0	4	0	2
Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej	0	3	0	4	0	5
Publiczne Przedszkole w Kiczorach	2	0	3	0	4	0

Nauczaniem indywidualnym w roku szkolnym 2022/2023 objęto łącznie 3 uczniów, w roku szkolnym 2023/2024 – 3 uczniów i w roku szkolnym 2024/2025 – 2 uczniów.

Organ prowadzący przy współudziale dyrektorów szkół pozyskuje dodatkowe środki finansowe na wspomaganie funkcjonowania szkół, składając wnioski i przystępując do konkursów, projektów i programów rządowych. Szkoły wyposażone są w nowoczesny sprzęt, komputery, tablety oraz tablice interaktywne.

W roku szkolnym 2023/2024 oraz 2024/2025 pozyskano dodatkowe środki w następujących programach i projektach:

- a) ERASMUS+ realizowany w Zespole Szkół w Lipnicy Wielkiej,
- b) Projekt „Szkolny Klub Sportowy” 2024. Szkoły biorące udział w Programie SKS w 2024 roku: Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi w Lipnicy Wielkiej – 2 grupy, Szkoła Podstawowa nr 2 im. Józefiny i Emila Mików w Lipnicy Wielkiej - 2 grupy, Szkoła Podstawowa nr 3 im. Św. Stanisława Kostki w Lipnicy Wielkiej - 1 grupa,
- c) „Podróże z klasą” Z dofinansowania skorzystały 2 szkoły na terenie Gminy Lipnica Wielka: Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi w Lipnicy Wielkiej, Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej.
- d) Gmina Lipnica Wielka w partnerstwie z Departamentem Edukacji UMWM i Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli realizuje projekt pn. „Małopolski Program Wspierania uczniów” w dwóch szkołach podstawowych: w roku szkolnym 2024/2025 w Szkole Podstawowej nr 3 im. Św. Stanisława Kostki w Lipnicy Wielkiej oraz w roku szkolnym 2025/2026 w Szkole Podstawowej nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi w Lipnicy Wielkiej.

5.2 Kultura

Gminne Centrum Kultury

Gminne Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej realizuje swoje cele statutowe poprzez realizację zadań takich jak: organizacja i współorganizacja imprez, koncertów, wystaw, warsztatów, konkursów.

W roku 2022 GCK był m.in. organizatorem/współorganizatorem następujących wydarzeń:

1. Gminny Konkurs Szopek i Ozdób Bożonarodzeniowych.
2. Konkurs Kolęd i Pastorałek dla Najmłodszych.
3. Wojewódzki Konkurs „Pastuszkowe Kolędowanie” -Podegrodzie.
4. Ogólnopolski Konkurs Grup Kolędniczych – Bukowina Tatrzańska.
5. Artystyczne ferie „Biełaso” – warsztaty.
6. Gminny Konkurs Palm Wielkanocnych.
7. Nocny bieg pamięci Józefiny i Emila Mików.
8. Konkurs „Nojpiykniyjsy Gminny Mój”.
9. Pasterski Bieg Przełajowy w Lipnicy Wielkiej.
10. Dzień Dziecka – spektakl „W Zielonej Krainie OZ”.
11. Gminny Przegląd Teatralny dla Zerówek i Przedszkoli.
12. Ogólnopolski Festiwal Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą.
13. Ultra maraton Babia Góra (współorganizacja).
14. Bieg Wschodzącego Słońca (współorganizacja).
15. 46. Święto Pasterskie.
16. Społecznik Roku.
17. Plener Rzeźbiarski na Marysinej Polanie.
18. Gminne Zewody Strażackie (współorganizacja).
19. Wizyta delegacji z Baranowa.
20. Gminne Dożunki – Święto Chleba.
21. Konkurs „Najlepsi Gazdowie”.
22. Konkurs „Najładniejsze domostwo”.
23. Gminny Rajd Turystyczny im. Piotra Borowego – Ścieżkami i Szlakami Babiej Góry.
24. 80 rocznica śmierci Józefiny Mikowej (uroczystości na Salwatorze).
25. 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości.
26. Muzyczne słuchowisko „Biełaso Józefa Mikowa – królowa Orawy” – Radio Kraków.

27. Konkurs „Na orawsko bojke”.
28. Mikołajki dla dzieci – animacje.
29. Gminny Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Piotra Borowego.
30. Kabaret Czesuaf.

Rok 2023:

1. Gminny Konkurs Szopek i Ozdób Bożonarodzeniowych
2. Konkurs Kolęd i Pastorałek dla Najmłodszych
3. Artystyczne ferie – warsztaty
4. Przedstawienie teatralne na ferie „Złośliwości Jej Królewskiej Mości”
5. Gminny Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Lipnica Wielka (szkoły podstawowe i kat. Open)
6. Spektakl „Królowa Orawy” na Konkursie 10. Posiady Teatralne na Orawie
7. Gminny Konkurs Palm Wielkanocnych
8. Nocny bieg pamięci Józefiny i Emila Mików (współorganizacja)
9. Konkurs „Nojpiykniyjisy Gminny Mój”
10. Święto uchwalenia Konstytucji 3 Maja
11. Pasterski Bieg Przełajowy w Lipnicy Wielkiej
12. Przywarówczańskie Śpasy w Przywarówce / impreza sportowo-rodzinna
13. Koncert Orkiestry Reprezentacyjnej Straży Granicznej
14. Harcersko-Wojskowy Orawski Dzień Dziecka
15. Gminny Przegląd Teatralny dla Zerówek i Przedszkoli „Scena Małego Aktora”
16. Festiwal Zagłębie i Sąsiedzi w Dąbrowie Górniczej - Zespół Orawianie
17. Jubileusz Zespołu Pieśni i Tańca w Przygodzie - Zespół Orawianie
18. 46. Święto Pasterskie (4-dniowa impreza)
19. Społecznik Roku
20. Wakacyjny cykl warsztatów artystycznych – lipiec / sierpień
21. Plener Rzeźbiarski na Marysinej Polanie
22. 54. Międzynarodowy Festiwalu Folkloru Ziem Górskich (Koncert Zespołu Orawiaczy i Orawskiej Grupy Teatralnej)
23. Gminny Turniej Piłki Nożnej o Puchar Wójta (współorganizacja)
24. Wizyta delegacji z Baranowa/Potęgową
25. Gminne Dożynki – Święto Chleba
26. Konkurs „Najlepsi Gazdowie”
27. Konkurs „Najładniejsze domostwo”

28. Góralskie święto w Jabłonkowie
29. Muzyczny Sierpień
30. Koncert Węgierskiej Orkiestry Symfonicznej
31. II Gminny Turniej Piłki Nożnej Szkół Podstawowych na Orliku
32. Gminne rozgrywki Szkół Podstawowych w Halową piłkę nożną
33. Polsko – Słowacki Rajd Rowerowy na Orawie
34. Gminny Rajd Turystyczny im. Piotra Borowego – Ścieżkami i Szlakami Babiej Góry
35. 1 listopad (grób Heródka)
36. 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości
37. Koncert Słowiański Pielgrzym
38. Gminny Konkurs Pieśni i Piosenki Patriotycznej „Ojczyzna ma”...
39. Konkurs „Na orawsko bojke”
40. Mikołajki dla dzieci – animacje
41. Orawski Przegląd Kolędniczy w Lipnicy Wielkiej
42. Gminny Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Piotra Borowego
43. Ostatni Rachunek – Przedstawienie Orawskiej Grupy Teatralnej

W roku 2024 GCK było realizatorem następujących wydarzeń:

1. Gminny Konkurs Szopek i Ozdób Bożonarodzeniowych
2. Konkurs Kolęd i Pastoralek dla Najmłodszych
3. Orawski Przegląd Kolędniczy w Lipnicy Wielkiej
4. Gminny Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Piotra Borowego
5. Wojewódzki Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Andrzeja Skupnia Florka w Białym Dunajcu
6. Artystyczne ferie – warsztaty
7. Gminny Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy Lipnica Wielka (szkoły podstawowe i kat. Open)
8. Gminnym Konkursie Piosenki Angielskiej „You can SING” (współorganizacja)
9. Gminny Konkurs Palm Wielkanocnych
10. Nocny bieg pamięci Józefiny i Emila Mików (współorganizacja)
11. Konkurs „Nojpiykniyjsy Gminny Mój”
12. Święto uchwalenia Konstytucji 3 Maja
13. Pasterski Bieg Przełajowy w Lipnicy Wielkiej
14. Przywarówczańskie Śpasy w Przywarówce

15. Marsz biało-czerwony na Babią Górę
16. Warsztaty wakacyjne dla dzieci
17. Gminny Przegląd Teatralny dla Zerówek i Przedszkoli
18. Ultra maraton Babia Góra (współfinansowanie)
19. Sabałowe Bajania w Bukowienie Tatrzańskiej (udział Zespołu Orawianie)
20. 48. Święto Pasterskie
21. Zakończenie obchodów 100. Rocznicy Przyłączenia części Orawy do Niepodległej Polski „Orawa z Niepodległą”
22. Społecznik Roku
23. Plener Rzeźbiarski na Marysinej Polanie
24. Gminne Dożynki – Święto Chleba
25. Konkurs „Najlepsi Gazdowie”
26. Konkurs „Najładniejsze domostwo”
27. Jubileusz 50-lecia działalności Dziecięcego Zespołu Regionalnego „Orawianie” im. Heródka Zespołu (współorganizacja)
28. 20-lecie Klubu Sportowego KS Babia Góra (współfinansowanie)
29. Gminny Rajd Turystyczny im. Piotra Borowego – Ścieżkami i Szlakami Babiej Góry
30. Mural na ścianie promującą postać Józefę Machay-Mikową (współfinansowanie)
31. 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości
32. Stand-up kulinarny pt. „Nie tylko kielbasa” Macieja Kwiatkowskiego (współorganizacja)
33. Konkurs „Na orawsko bojke”
34. Udział w nagraniu programu Etnos Małopolska
35. Projekt „Skarby Górali spoza Podhala” - Projekt dofinansowany przez Islandię, Lichtenstein i Norwęgę z Funduszy EOG i Funduszy Norweskich w ramach Programu EOG Kultura - w roku 2024 otrzymano dofinansowanie w wysokości 62.122,25 zł (współfinansowano: Kolędujemy pod Babią Górą – Zawoja; Wokół Choinki – Kolędnicze Skarby Górali – Łącko; Warsztaty Zespołów Regionalnych – Krynica- Zdrój; mapy regionu „Górale Orawscy”; dodruk questów, gadżety promocyjne (ceramika, korale, laleczki, magnesy).

Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnicy Wielkiej

Biblioteka Publiczna w Lipnicy Wielkiej zapewnia obsługę biblioteczną mieszkańcom gminy. Służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych i informacyjnych oraz

upowszechnianiu wiedzy, nauki i kultury. Biblioteka gromadzi literaturę piękną dla dorosłych, literaturę piękną dla dzieci, literaturę popularnonaukową, lektury.

W roku 2022 zarejestrowanych czytelników było 701, wypożyczono 6892 woluminy, zarejestrowano 4662 odwiedzin. Wartość zakupionych zbiorów do księgozbioru GBP w roku 2022 wyniósł ogółem 15.408,00 zł.

Zrealizowano m.in. następujące działania:

1. Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2022 – Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych do bibliotek publicznych ze środków finansowych MKiDZN.
2. Mała Książka – wielki człowiek – projekt Instytutu Książki i MKiDZN dla dzieci w wieku przedszkolnym
3. IBUK Libra – aplikacja do czytania książek my IBULK w oknie przeglądarki.
4. „Historycznie Zacztyani” – projekt realizowany przez GBP w ramach programu Promocja Czytelnictwa 2022. Celem projektu była promocja literatury, popularyzacja czytelnictwa i zwiększenie roli biblioteki w lokalnej społeczności. W ramach projektu zrealizowano:
 - Gra terenowa – opracowano grę dla dzieci i młodzieży, zlokalizowaną przed szkołą podstawową nr 4 w Lipnicy Wielkiej. Tematyka gry jest z patronem szkoły Emilem Kowalczykiem, ale również kulturą Orawy, z elementami z literatury o tematyce historycznej.
 - Warsztaty twórcze: „Historia w linorycie”. Na zajęciach tworzone nadruki na torbie, nawiązujące do wybranego utworu o tematyce historycznej – zaprojektowano i wykonanie proste matryce do stworzenia grafiki metodą druku wypukłego.
 - Warsztaty filmowe- obejmowały tworzenie scenariusza, spotkania studyjne i nagranie etiudy filmowej. Podstawą warsztatów były zajęcia praktyczne z operatorem i nagranie etiudy filmowej. Podczas warsztatów, uczestnicy przy pomocy prostych środków przekazu - obrazu, słowa, dźwięku- stworzą autorski przekaz na temat popularnej orawskiej legendy „O babiogórskich piwnicach”.
 - „Biblioteczne podróże w czasie” - wspólne głośne czytania w bibliotece.
 - Warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży „Obrazy z przeszłości”. Na zajęciach uczestnicy tworzyli elementy kostiumu postaci historycznych, by w ten sposób promować czytelnictwo i bibliotekę.
 - „Popołudnie w bibliotece”- spotkania literackie dla starszych w tym seniorów z ciekawymi ludźmi. Spotkanie z kustosz Jadwigą Pilch i pisarką Marią Frycz Zoltek.

- Spotkania autorskie – trzy spotkania dla dzieci i młodzieży z pisarzem Łukaszem Wierzbickim.
- „Śladami historii”. Wakacyjne, wyjazdowe lekcje biblioteczne. Uczestnicy, dzieci i młodzież podążyli śladami znanych polskich twórców związanych z Tatrami i Zakopanem.
- „Z pasją o książce”- warsztaty z booktalkingu. Każdy uczestnik warsztatów miał możliwość wcielić się w rolę booktalkera i zachęcić innych do przeczytania wybranej przez siebie książki o tematyce historycznej. Wcześniej zostały omówione typowe strategie booktalkingu.

W 2023 roku zarejestrowanych było 729 czytelników, wypożyczono 7381 woluminów, zarejestrowano 4715 odwiedzin czytelników. W 2023 roku księgozbiór Biblioteki Publicznej w Lipnicy Wielkiej liczył 20598 wol. Wartość zakupionych zbiorów do księgozbioru GBP wynosiła ogółem 14 220,39 zł.

Wydarzenia organizowane przez GBP w roku 2023:

- Lekcje biblioteczne dla najmłodszych. Lekcje biblioteczne odbywają się na bieżąco w ciągu całego roku.
- XII Gminny Konkurs Czytelniczy Książka Przyjacielem Mym
- Nad Niemnem - VI Narodowe Czytanie w Gminie Lipnica Wielka
- Całoroczna opieka grobami partyzanta i żołnierzy poległych w czasie II wojny światowej na cmentarzu parafialnym.

Realizowane projekty

1. IBUK LIBRA
2. Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2023 – Kierunek Interwencji. 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych do bibliotek publicznych ze środków finansowych MKiDzN pochodzących z budżetu państwa.
3. „Mała książka – wielki człowiek” – projekt Instytutu Książki i MKiDzN dla dzieci w wieku przedszkolnym.
4. „Moja droga do Polski” – projekt finansowany ze środków Muzeum Historii Polski w ramach programu „Patriotyzm Jutra”.

W 2024 roku zarejestrowanych czytelników było 700, wypożyczono 7381 woluminów, zarejestrowano 4715 odwiedzin czytelników. W 2024 roku księgozbiór Biblioteki Publicznej w Lipnicy Wielkiej liczy 19961 woluminów. Zakupiono zbiory do księgozbioru GBP za kwotę 15.321,72 zł.

Realizowane projekty w roku 2024:

1. IBUK LIBRA
2. Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2024 – Kierunek Interwencji. 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych do bibliotek publicznych ze środków finansowych MKiDzN pochodzących z budżetu państwa.
3. „Mała książka – wielki człowiek” – projekt Instytutu Książki i MKiDzN dla dzieci w wieku przedszkolnym.
4. „Opowiaduszki” – literackie przygody z Melchiorem Wańkowiczem. Projekt finansowany ze środków MKiDzN pochodzących z Funduszy Promocji Kultury w ramach Programu Promocja czytelnictwa.

W ramach zadania realizowano:

- „Tajniki reportażu” – warsztaty dziennikarskie
- Lekcje biblioteczne dla uczniów szkół podstawowych
- Gminny Konkurs Czytelniczy dla dzieci i młodzieży
- „Opowiaduszki mojego dziadka i babci” – międzypokoleniowe czytanie
- Spotkania autorskie dla dzieci i młodzieży
- Warsztaty lapbookowe dla dzieci
- Spotkania kawiarniano – literackie dla młodzieży, starszych w tym seniorów.

5.3 Służba zdrowia

Na terenie gminy usługi medyczne w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki medycznej świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lipnicy Wielkiej.

Zasoby kadrowe (pracownicy medyczni) – stan na 31.12.2024 stanowią:

- Lekarz POZ – 3
- Lekarz stomatolog – 1
- Lekarze specjaliści – 3 (diabetolog, kardiolog, radiolog)
- Pielęgniarki – 5
- Położna – 1
- Diagnosta laboratoryjny – 1
- Technik analityki laboratoryjnej – 1
- Fizjoterapeuta – 3
- Asystentka stomatologiczna – 1
- Rejestratorka medyczna – 1

Pacjenci zadeklarowani do SPZOZ (stan na 31.12.2024):

- do położnej POZ - 2648
- do pielęgniarki POZ – 4712
- do 6ekarza POZ - 4518
- do pielęgniarki szkolnej - 926

Ilość zrealizowanych świadczeń medycznych przez SPZOZ Lipnica Wielka w roku 2024 – 54908.

W zakresie świadczeń profilaktycznych prowadzone są:

1. Badania przesiewowe: Dzieci i młodzież mają prawo do okresowych badań przesiewowych, które są realizowane w określonych rocznikach, takich jak:
 - Roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne (lub klasa I szkoły podstawowej)
 - Klasa III szkoły podstawowej
 - Klasa VII szkoły podstawowej
 - Klasa I szkoły ponadpodstawowej
 - Ostatnia klasa szkoły ponadpodstawowej do ukończenia 19 roku życia.
2. Bilanse zdrowia: Regularne bilanse zdrowia są przeprowadzane przez pielęgniarki szkolne oraz lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. Umożliwiają one wczesne wykrycie nieprawidłowości w rozwoju oraz chorób, co pozwala na szybką interwencję.
3. Profilaktyka stomatologiczna: Obejmuje badania stomatologiczne, profilaktykę fluorkową oraz edukację w zakresie higieny jamy ustnej. Dzieci mają prawo do wizyt adaptacyjnych oraz kontroli stanu uzębienia.
4. Edukacja zdrowotna: Świadczenia obejmują również edukację zdrowotną, która ma na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz identyfikację czynników ryzyka w rodzinie.
5. Szczepienia ochronne: Dzieci są zobowiązane do poddania się szczepieniom ochronnym przeciwko chorobom zakaźnym, co jest kluczowym elementem profilaktyki zdrowotnej.

Profilaktyka w szkole prowadzona przez pielęgniarkę szkolną, która m.in.:

- zbiera informacje na temat stanu zdrowia oraz rozwoju uczniów
- wykonuje i interpretuje testy przesiewowe u dzieci w wieku szkolnym, w terminach badań bilansowych
- kieruje postępowaniem przesiewowym oraz opiekuje się uczniami z dodatnimi wynikami testów

- prowadzi profilaktykę fluorkową u dzieci klas I–VI szkoły podstawowej, która polega na grupowym szczotkowaniu zębów preparatami fluorkowymi
- udziela porad uczniom z problemami zdrowotnymi
- zajmuje się edukacją na temat zdrowia jamy ustnej
- sprawuje opiekę nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością,
- udziela pierwszej pomocy przedlekarskiej w nagłych wypadkach, zachorowaniach, urazach i zatruciach
- doradza dyrektorowi szkoły na temat stanu sanitarnego placówki, bezpieczeństwa uczniów, organizacji posiłków
- bierze udział w planowaniu, realizacji i ocenie edukacji zdrowotnej w szkole
- przygotowuje zapotrzebowanie na leki oraz materiały opatrunkowe znajdujące się w apteczce szkolnej.

Testy przesiewowe wykonywane przez pielęgniarkę szkolną:

- Test do wykrywania zaburzeń:
 - rozwoju fizycznego – pomiary: wysokości i masy ciała, w tym określenie współczynnika masy ciała (Body Mass Index – BMI)
 - układu ruchu, w tym bocznego skrzywienia kręgosłupa, zniekształceń statycznych kończyn dolnych
 - w kierunku zeza (Cover test, test Hirschberga)
 - ostrości wzroku
 - widzenia barw
 - słuchu (badanie orientacyjne szeptem)
 - ciśnienia tętniczego krwi
- Orientacyjne wykrywanie zaburzeń statyki ciała.
- Orientacyjne wykrywanie wad wymowy.

Wg danych przekazanych przez SPZOZ w Lipnicy Wielkiej (zgodnie z GUS) w 2023 roku 38,3% zgonów w gminie Lipnica Wielka spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 27,1% zgonów w gminie Lipnica Wielka były nowotwory, a 7,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Lipnica Wielka przypada 8.57 zgonów. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju.

5.4 Pomoc społeczna

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnicy Wielkiej jest wyodrębnioną jednostką organizacyjną i budżetową utworzoną do realizowania zadań własnych i zadań zleconych Gminie z zakresu pomocy społecznej. Zadaniem Ośrodka jest:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji;
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz doprowadzenia do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz integracji ze środowiskiem.

Ośrodek realizuje zadania w zakresie pomocy społecznej zlecone samorządowi gminnemu i zadania własne w trybie określonym przepisami ogólnie obowiązującymi. Realizując zadania pomocy społecznej OPS współpracuje z różnymi instytucjami w celu pomocy podopiecznym, m.in. z: Urzędem Gminy, policją, szpitalami, GKRPA, szkołami, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądem, kuratorami sądowymi, PCPR, Powiatowym Urzędem Pracy, ZUS, KRUS, US, zakładami karnymi, ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ośrodkami szkolno-wychowawczymi, Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, kościołem, organizacjami pozarządowymi, służbą zdrowia, prokuraturą.

Kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnicy Wielkiej w 2024 roku liczyła 9 osób w tym: kadra kierownicza 1 osoba, pracownicy socjalni 4 osoby, pozostali pracownicy 4 osoby.

Pomoc i wsparcie w gminie Lipnica Wielka z pomocy społecznej w 2024 roku uzyskało 146 rodzin. Wskaźnik deprywacji lokalnej w 2024 roku wyniósł 2,06% i był niższy o 0,7 punktu procentowego w stosunku do roku 2023.

Tabela 7. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Rok	2022	2023	2024
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia			
Liczba osób	413	357	324
Osoby, którym przyznano świadczenie			

Liczba osób W tym:	164	129	125
Osoby długotrwale korzystające	90	89	76
Wiek 0-17	85	56	65
Wiek produkcyjny	67	62	48
Wiek poprodukcyjny	13	11	12
Liczba rodzin	99	87	78
Liczba osób w rodzinach	287	248	215

W latach 2022-2024 liczba osób, którym przyznano świadczenie zmniejszała się. Zmniejszała się też liczba osób długotrwale korzystających ze wsparcia.

Tabela 8. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
<i>Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)</i>			
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	164	129	125
Liczba rodzin	99	87	78
Liczba osób w rodzinach	287	248	215
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	77	69	63
Liczba rodzin	75	66	62
Liczba osób w rodzinach	173	140	141
<i>osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne</i>			
Liczba osób ogółem	91	62	71
Liczba rodzin	46	44	36
Liczba osób w rodzinach	202	186	148

W roku 2024 liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej zmniejszyła się o 23,8% w stosunku do roku 2022. Podobnie tendencje spadkową odnotowano w powiecie i województwie.

Tabela 9. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji. Źródło: OZPS Gminy Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Gmina	164	129	125
Powiat (średnia)	213	210	190
Województwo (średnia)	405	384	359

Jedną z form pomocy oferowaną przez OPS jest praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Jest ona ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na uzyskiwany dochód. Pracownicy socjalni pomagają również osobom i rodzinom w załatwianiu spraw urzędowych, m.in.: rent, emerytur, zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności, uzyskania alimentów. Uczestniczą w rozwiązywaniu problemów środowisk zagrożonych uzależnieniami, środowisk będących w konflikcie z prawem, środowisk z przemocą, bezrobotnych, z niepełnosprawnościami oraz rodzin dotkniętych innymi problemami.

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej, może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Tabela 10. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem (liczba rodzin)	98	102	102
- liczba osób w rodzinach	218	222	222
- w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej (liczba rodzin)	72	68	68
- liczba osób w rodzinach	126	109	109

Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin objętych pracą socjalną była zbliżona.

OPS realizuje ustawowo odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańców z terenu Gminy Lipnica Wielka. W 2022 roku 2 osób wymagających całodobowej opieki z powodu choroby i niepełnosprawności przebywało w domu pomocy społecznej. Koszty

gminy z tytułu odpłatności za pobyt w DPS wyniosły 68 741 zł. W 2023 roku w DPS przebywały 4 osoby. Koszty gminy z tytułu odpłatności za pobyt w DPS wyniosły 126 781 zł. W 2024 roku 5 osób przebywało w domu pomocy społecznej. Koszty gminy z tytułu odpłatności za pobyt w DPS wyniosły 227 920 zł.

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi mogą być przyznane również osobie, która ma rodzinę, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni, nie mogą takiej opieki zapewnić. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby/rodziny. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W 2022 roku łącznie usługami opiekuńczymi objęto 2 osoby, 2023 roku usługami opiekuńczymi objęto 1 osobę, w 2024 roku nie było takich osób. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej przyznawanie i wypłata zasiłków stałych i okresowych jest zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. OPS w Lipnicy Wielkiej w latach 2022-2024 wypłacił świadczenia :

Tabela 11. Zasiłki stałe i okresowe. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Zasiłki stałe ogółem (liczba osób)	15	15	13
Kwota świadczeń	98 275	93 986 zł	114 948 zł
Zasiłki okresowe (liczba osób)	31	33	21
Kwota świadczeń	74 674 zł	77 556 zł	61 198 zł

OPS realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 z późn. zm.). W ramach wypłaconych świadczeń wypłacono: zasiłek rodziny wraz z dodatkami, zasiłek dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy, świadczenia pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie rodzicielskie, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka oraz opłacano składki emerytalno-rentowe oraz zdrowotne od świadczeń rodzinnych. Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Tabela 12. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka 2022-2024. Źródło: Dane OZPS Gminy

Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami	167	138	126
Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem	855 765,94 zł	707 651,07 zł	636 270,84 zł

OPS w Lipnicy Wielkiej wykonuje zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2025 poz. 438). Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek osoby uprawnionej lub jej przedstawiciela ustawowego. Wnioski o przyznanie świadczeń wraz z zaświadczeniem o bezskuteczności egzekucji składa się bezpośrednio do organu realizującego. W ostatnich trzech latach liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu zmniejszyła się.

Tabela 13. Informacje na temat rodzin i osób korzystających ze świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Źródło: dane OZPS Lipnica Wielka.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	16	12	10
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	13	9	9
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego	78 049 zł	62 446 zł	57 265 zł

W ramach świadczeń OPS oferuje świadczenia w ramach programu wsparcia dla rodzin na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Jednorazowe świadczenie Za życiem, w wysokości 4000 zł przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu lub opiekunowi faktycznemu dziecka, u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest niezależnie od dochodu. Ośrodek realizuje również zadania z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych.

OPS w Lipnicy Wielkiej realizuje Program „Posiłek w szkole i w domu”. Głównym założeniem Programu jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się

w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach. Wsparcie oferowane jest w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

*Tabela 14. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Posilek w szkole i w domu”.
Źródło: Dane OPS w Lipnicy Wielkiej.*

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób pobierających zasiłek celowy	48	54	22
kwota świadczeń	77 760 zł	69 630 zł	36 135 zł
liczba osób korzystająca z posiłku	64	61	53
kwota świadczeń	57 101 zł	63 332 zł	51 514 zł

OPS kwalifikuje osoby do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021-2027 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. W 2022 roku pomoc żywnościową otrzymało 126 rodzin (308 osób). W 2023 roku wsparciem w tej formie objęto 118 rodzin (262 osoby), w 2024 roku 130 rodzin (350 osób). OPS współpracował w tym zakresie z Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Żywność wydawana była 2 razy w roku.

Program Aktywny Senior

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje projekt socjalny „Aktywny Senior”. Projekt ma na celu wsparcie, aktywizację i poprawę jakości życia seniorów poprzez organizację warsztatów tematycznych i spotkań. W 2022 roku w projekcie uczestniczyło 35 seniorów. Odbyły się spotkania m.in. z psychologiem, z fizjoterapeutą oraz warsztaty artystyczne, kulinarne, zielarskie, z kosmetyki naturalnej, z pierwszej pomocy przedmedycznej, a także wyjazdy edukacyjno-historyczne do Wadowic i do Niedzicy. Na realizację projektu otrzymano dofinansowanie od Wojewody w kwocie 26848 zł. Ze środków własnych wydatkowano kwotę 7042,94 zł. W latach 2023 i 2024 w projekcie uczestniczyło 46 seniorów. Odbyły się spotkania m.in. z psychologiem, z fizjoterapeutą, z informatykiem oraz warsztaty artystyczne, kulinarne, oraz wyjazdy edukacyjno-historyczne do Krakowa i do Oświęcimia. Na realizację projektu w 2023 roku otrzymano dofinansowanie od Wojewody w kwocie 20223,00 zł, ze środków własnych wydatkowano kwotę 5063,46 zł. W 2024 roku na realizację projektu otrzymano dofinansowanie od Wojewody w kwocie 16017,00 zł, ze środków własnych wydatkowano kwotę 4272,33 zł.

Program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Adresatami Programu są:

1. dzieci do ukończenia 16 roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności - konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz
2. osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie:
 - znacznym stopniu niepełnosprawności albo
 - umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo
 - traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

W 2023 roku z programu korzystało 14 osób z niepełnosprawnością. Kwota środków Funduszu Solidarnościowego otrzymana i wykorzystana została w wysokości 147050,00 zł. W 2024 roku z programu korzystało 11 osób z niepełnosprawnością. Otrzymano i wykorzystano środki finansowe w wysokości 260892,11 zł.

Program Opieka Wytchnieniowa

Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

1. dziećmi od ukończenia 2 roku życia do ukończenia 16. roku życia posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności lub
2. osobami niepełnosprawnymi posiadającymi:
 - orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo
 - orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem wymienionym w lit. a, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913).

poprzez umożliwienie uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej, tj. odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem

opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa w tym zakresie.

W 2023 roku z programu korzystało 7 osób z niepełnosprawnością. Na realizację programu otrzymano i wydatkowano środki finansowe w kwocie 67200,00 zł. W 2024 roku z programu korzystało 12 osób z niepełnosprawnością, otrzymano i wydatkowano środki finansowe w wysokości 77111,95 zł.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii na terenie gminy Lipnica Wielka. Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Gminie jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która nakłada na gminę obowiązek podejmowania szeregu działań zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu, podejmowania i wspierania przedsięwzięć w celu zmiany obyczaju sposobu picia alkoholu, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu oraz pomoc osobom uzależnionych od alkoholu, zagrożonych uzależnieniem jak również ich rodzinom. Podobnie ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę szereg zadań, które obejmują między innymi zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, udzielanie rodzinom dotkniętym problemem narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025 został przyjęty Uchwałą Nr VI/53/2024 Rady Gminy Lipnica Wielka z dnia 27 grudnia 2024 roku. Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na 2025 są:

1. Zapewnienie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
5. Wspomaganie działalności stowarzyszeń, szkół i grup nieformalnych w zakresie organizacji zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (zagospodarowania czasu wolnego);
6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
7. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej;
8. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów;
9. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym w tym prowadzenie zajęć w świetlicach środowiskowych;
10. Wspieranie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Podstawowym zadaniem komisji oraz głównym celem jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych i narkotyków oraz zmiany struktury ich spożywania. Zapobieganie powstaniu nowych problemów wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków oraz zwiększenie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami. Komisja poprzez swoją działalność zajmuje się wspieraniem osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomaga rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych. Ponadto realizuje określone ustawowo zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, do których należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych itp.

W 2022 roku skład GKRPA liczył 8 osób. Członkowie Komisji odbyli 11 spotkań, w tym 9 spotkań 2-3 osobowych zespołów roboczych w czasie rozmów z osobami uzależnionymi, ale także dwa spotkania ogólne członków w związku z planowaniem pracy Komisji, wyborem wykonawców do świadczenia usług czy opiniowaniem wniosków o wydanie zezwolenia na handel alkoholem. Komisja nadzorowała łącznie 11 osób uzależnionych od alkoholu. W ramach tego nadzoru zapraszano osoby uzależnione na spotkania, telefonicznie z członkami rodzin uzależnionych, w zakresie udzielania porady i wsparcia. Jedna rodzina otrzymała wsparcie w zakresie skierowania uzależnionego na leczenie odwykowe, w przypadku jednego uzależnionego udzielono pomocy w zakresie skierowań na zabieg okulistyczny. W jednym przypadku skierowano wniosek do Sądu Rejonowego o objęcie uzależnionego leczeniem odwykowym.

W 2023 roku 8 osób aktywnie uczestniczy w spotkaniach GKRPA. W pełnym składzie Komisja odbyła jedno spotkanie w celu podsumowania wykonanej pracy i działań Gminnej Komisji za rok 2023, ustalenia podstawowych kierunków dalszego działania na rok 2024 oraz opiniowania złożonych wniosków o udzielenie zgody lub przedłużenie zgody na handel alkoholem. Ponadto 2-3 osobowe zespoły robocze Gminnej Komisji planowały pracę w czasie 13 spotkań, podczas 9 spotkań prowadzono rozmowy z osobami uzależnionymi lub członkami ich rodzin. Na 4 inne wezwania Gminnej Komisji osoby wzywane nie pojawiły się na spotkaniu. Komisja nadzorowała 12 osób uzależnionych od alkoholu. Jedną osobę skierowano na badania przez biegłych sądowych w zakresie uzależnienia od alkoholu.

W roku 2024 GKRPA liczyła 11 osób, 7 aktywnie uczestniczących w spotkaniach. Członkowie Gminnej Komisji odbyli 9 spotkań, były to w szczególności spotkania zespołów roboczych dotyczące rozmów z osobami uzależnionymi, a także spotkania ogólne członków

w związku z planowaniem pracy Komisji, opiniowaniem wniosków o wydanie zezwolenia na handel alkoholem oraz przygotowaniem wniosków do Sądu Rejonowego o objęcie przymusowym leczeniem odwykowym. Komisja nadzorowała w 2024 roku łącznie 17 osób uzależnionych od alkoholu. W ramach tego nadzoru zapraszano osoby uzależnione na spotkania, oraz kontaktowano się telefonicznie z członkami rodzin uzależnionych, w zakresie udzielania porady i wsparcia. Wspierano także rodziny w zakresie skierowania uzależnionego na leczenie odwykowe.

Punkt Informacji i Wsparcia dla Rodzin

Na terenie gminy działa Punkt Informacji i Wsparcia dla Rodzin, który oferuje pomoc psychologiczną, terapeutyczną i socjalną (dyżury specjalistów: psycholog, terapeuta ds. uzależnień, pracownicy socjalni).

W 2022 roku terapeuta uzależnień pełnił 24 dyżury stacjonarne. Łącznie w trakcie dyżuru udzielono pomocy w formie 48 rozmów bezpośrednich i 17 rozmów telefonicznych dla 15 uzależnionych i 5 członkom ich rodzin. W trakcie tych spotkań oraz dodatkowych rozmów telefonicznych terapeuta zdiagnozował 12 sprawców przemocy domowej i 8 ofiar tej przemocy.

Ilość dyżurów terapeuty w 2023 roku wynosiła 22. Terapeuta pracował łącznie z 19 osobami, w tym w trakcie dyżurów udzielono 21 bezpośrednich porad terapeutycznych i 15 porad telefonicznych, zarówno dla uzależnionych jak i członków rodzin osób uzależnionych. Spośród wymienionych 1 osoba była sprawcą przemocy domowej, a 3 osoby były ofiarami przemocy domowej.

W roku 2024 terapeuta pełnił 23 dyżury stacjonarne. Łącznie w trakcie dyżuru udzielono pomocy w formie 50 bezpośrednich rozmów dla 21 osób uzależnionych lub członków ich rodzin. W trakcie tych spotkań oraz dodatkowych rozmów telefonicznych terapeuta zdiagnozował 7 ofiar przemocy domowej.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Lipnica Wielka został powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Lipnica Wielka Nr 45/2023 z dnia 14 września 2023 roku w ramach zadań własnych gminy w tworzeniu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej m.in.:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;

2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno - terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia.

W roku 2022 odbyło się 13 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego Do ZI wpłynęło 10 formularzy Niebieska Karty A wszczynające procedurę w 10 rodzinach, celem diagnozy sytuacji przemocy, gdzie: powołano 9 grup roboczych do prowadzenia procedury Niebieskie Karty w rodzinach dotkniętych przemocą, podjęto 1 decyzję o zakończeniu procedury z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań (skierowano sprawę do Sądu Rodzinnego). Odbyło się 20 posiedzeń grup roboczych w ramach prowadzonych procedur Niebieskie Karty w rodzinach, gdzie m.in.

- opracowano 9 indywidualnych planów pomocy rodzinom dotkniętym przemocą
- sporządzono 5 opinii o uczniach szkół podstawowych i ponadpodstawowych z w/w rodzin oraz prowadzono monitoring sytuacji szkolnej tych dzieci przez pedagoga szkolnego
- sporządzono 31 notatek służbowych z wizyt dzielnicowego sprawdzających stan bezpieczeństwa w środowisku domowym
- złożono 7 wniosków do GKRPA w Lipnicy Wielkiej

- kontynuowano procedurę Niebieskie Karty założoną w poprzednich latach w 3 rodzinach
- podjęto decyzje o zakończeniu procedury NK w 4 rodzinach z powodu zrealizowania indywidualnego planu pomocy i uzasadnionego przypuszczenia o ustaniu przemocy w rodzinie, gdzie jednocześnie zaproponowano kontynuowanie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego w podtrzymywaniu uzyskanej poprawy funkcjonowania rodziny bez przemocy.

W roku 2023 odbyło się 5 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół Interdyscyplinarny zapoznał się z 2 formularzami Niebieskie Karty A wszczynającymi procedurę w 2 rodzinach, celem diagnozy sytuacji przemocy, gdzie powołano 2 grupy robocze do prowadzenia procedury Niebieskie Karty w rodzinach dotkniętych przemocą. Odbyło się 11 posiedzeń grup roboczych w ramach prowadzonych procedur Niebieskie Karty w rodzinach, gdzie m.in.:

- opracowano 2 indywidualne plany pomocy rodzinom dotkniętym przemocą
- złożono 2 wnioski do GKRPA w Lipnicy Wielkiej
- kontynuowano procedurę Niebieskie Karty założoną w poprzednich latach w 8 rodzinach
- podjęto decyzje o zakończeniu procedury NK w 9 rodzinach z powodu zrealizowania indywidualnego planu pomocy i uzasadnionego przypuszczenia o ustaniu przemocy w rodzinie, gdzie jednocześnie zaproponowano kontynuowanie wsparcia psychologicznego i terapeutycznego w podtrzymywaniu uzyskanej poprawy funkcjonowania rodziny bez przemocy.

W roku 2024 odbyło się 6 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Do Zespołu wpłynęły formularze „Niebieskie Karty – A” z 9 rodzin w związku z tym powołano grupy diagnostyczno- pomocowe w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, o których mowa w art. 9b ust.8. Grupy diagnostyczno - pomocowe w ramach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” w rodzinach, realizowały następujące działania:

- a) w stosunku do osób doznających przemocy domowej:
 - przeprowadzano diagnozy sytuacji rodzin w związku z podejrzeniem występowania przemocy domowej
 - opracowywano indywidualny planu pomocy na rzecz osób doznających przemocy domowej

- opracowywano indywidualny plan pomocy dla dzieci w tym udzielano niezbędnej pomocy pedagogicznej i wychowawczej w szkołach
 - udzielano informacji o możliwościach uzyskania bezpłatnej kompleksowej pomocy w tym psychologicznej, prawnej, medycznej, socjalnej itp. na terenie naszej gminy i powiatu nowotarskiego m.in. w Ośrodku Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem w Nowym Targu, w Środowiskowym Centrum Zdrowia Psychicznego w Nowym Targu, w Centrum Medycznym Da Vinci - Ośrodkiem środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży w Nowym Targu
 - kierowano do Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla Rodzin w Lipnicy Wielkiej na konsultacje terapeutyczne i psychologiczne w zakresie psychoedukacji i niezbędnego wsparcia emocjonalnego dla osób dotkniętych przemocą domową
 - kierowano do Ośrodka Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przepęstwem w Nowym Targu wspierającym m.in. materialnie, prawnie i psychologicznie osoby pokrzywdzone przemocą domową
 - prowadzono systematyczny monitoring bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej i małoletnich w środowisku domowym
 - skierowano 2 wnioski do Sądu o wgląd w sytuację małoletnich dzieci
- b) w stosunku do osób stosujących przemoc domową;
- prowadzono systematyczny comiesięczny monitoring zmiany zachowania sprawców przemocy domowej w środowisku domowym i podejmowane działania naprawcze
 - wzywano do zachowania zgodnego z obowiązującym prawem, pouczano o konsekwencjach prawnokarnych za stosowanie przemocy domowej
 - prowadzono rozmowy interwencyjne w celu zmiany zachowania sprawców i zatrzymania przemocy domowej,
 - zastosowano wobec sprawców przemocy nakazy natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia
 - kierowano na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipnicy Wielkiej sprawców nadużywających alkoholu
 - kierowano do Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla Rodzin w Lipnicy Wielkiej na konsultacje psychoedukacyjne, motywujące do podjęcia działań naprawczych w tym dobrowolnego leczenia odwykowego i terapii

- prowadzono nadzór kuratorski nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi w środowisku domowym
- prowadzono nadzór kuratorski nad podjęciem leczenia odwykowego
- pozyskano informacje z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu o programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej

Zakończono procedurę „Niebieskie Karty” w 5 rodzinach wobec stwierdzenia ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu jej dalszego stosowania wobec małoletnich dzieci. Jednocześnie podjęto w tych rodzinach działania monitorujące tj. kontynuowanie kontroli stanu bezpieczeństwa osoby doświadczającej przemocy oraz małoletnich dzieci przez dzielnicowego, dalsze poradnictwo i niezbędne wsparcie w zależności od potrzeb.

Tabela 15. Liczba ujawnionych przypadków przemocy domowej. Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Lipnica Wielka.

Wybrane kategorie	2022	2023	2024
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej	13	11	11
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy	10	3	13
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania	10	3	12

W Gminie Lipnica Wielka w latach 2022–2024 liczba rodzin, w których występuje przemoc domowa utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

5.5 Bezpieczeństwo publiczne

Policja

Teren Gminy Lipnica Wielka obsługiwany jest przez Komisariat Policji w Jabłonce.

Dane przedstawiające liczbę stwierdzonych przestępstw na terenie gminy Lipnica Wielka na przestrzeni trzech lat przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 16. Liczba odnotowanych zdarzeń na terenie gminy Lipnica Wielka w latach 2022-2024.

Wybrane kategorie	2022	2023	2024
Kradzież	27	23	13
Włamanie	11	8	10

Rozbój	0	0	1
Uszkodzenie mienia	15	10	12
Oszustwo, w tym oszustwo internetowe	48	43	45
Przywłaszczenie	6	3	5
Groźba karalna	10	7	3
Niestosowanie się do zakazu sądowego	9	6	7
Nietrzeźwy kierujący pojazdem mechanicznym	30	34	24
Nietrzeźwy kierujący rowerem	0	0	0
Uszkodzenie ciała	8	9	3
Pobicie	4	1	1
Przestępstwa narkotykowe	2	8	3

W ostatnich trzech latach najwięcej przestępstw odnotowano w kategorii oszustwo, w tym oszustwo internetowe.

Ochrona przeciwpożarowa

Na terenie gminy Lipnica Wielka funkcjonują 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

OSP Murowanica

OSP Lipnica Wielka Centrum

OSP Przywarówka

OSP Kiczory

5.6 Rekreacja i sport

Na terenie gminy działalność prowadzą kluby sportowe:

- KS Babia Góra
- UKS Orawska Szkoła Karate
- KS Beskid
- KS Perfect Skills Academy
- TSR Orawa

5.7 Organizacje społeczne

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rada Gminy Lipnica Wielkiej corocznie uchwała Program współpracy Gminy Lipnica Wielka z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Program współpracy Gminy Lipnica Wielka z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami na rok 2025 został przyjęty Uchwałą NR IV/31/2024 Rady Gminy Lipnica Wielka z dnia 24 października 2024 roku. Celem głównym programu jest zapewnienie efektywnego wykonywania zadań własnych Gminy Lipnica Wielka wynikających z przepisów prawa poprzez włączenie organizacji pozarządowych w ich realizację oraz umacnianie partnerstwa pomiędzy gminą a organizacjami pozarządowymi. Celami szczegółowymi programu są:

1. Zapewnienie udziału organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w realizacji zadań publicznych;
2. Włączenie działalności organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w rozwój społeczny Gminy Lipnica Wielka;
3. Wykorzystanie potencjału i możliwości organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w zaspakajaniu potrzeb społecznych;
4. Wzmocnienie organizacji pozarządowych i innych podmiotów przez zapewnienie środków na realizację zadań publicznych;
5. Bieżąca komunikacja pomiędzy organizacjami pozarządowymi a gminą.

Priorytetowe zadania publiczne Gminy Lipnica Wielka w 2025 roku obejmują sferę zadań z zakresu:

1. Kultury i sztuki, poprzez przedsięwzięcia kulturalne mające szczególnie na celu wzbogacenie oferty kulturalnej Gminy Lipnica Wielka oraz promocję lokalnych zasobów twórczości regionalnej, w tym:
 - a. wyjazdy na targi promocyjne,
 - b. prezentacje twórców, zespołów, kapel regionalnych i orkiestr,
 - c. prezentacje kulinarne,
 - d. wspieranie rękodzieła artystycznego,
 - e. współudział oraz uczestnictwo w gminnych, międzygminnych oraz regionalnych imprezach kulturalnych.
2. Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu, poprzez:

- a. organizację szkoleń dla dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo,
 - b. organizację przedsięwzięć sportowych,
 - c. koordynację i uczestnictwo w międzygminnych oraz regionalnych imprezach sportowych,
3. Działania na rzecz osób starszych w wieku emerytalnym;
 4. Pomoc społeczna.

W roku 2022 w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego pn. „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w gminie Lipnica Wielka w 2022 roku” przyznano łącznie dotację w wysokości 70 000,00 zł na realizację zadań. Klub Sportowy Babia Góra – 57 000,00 zł, Klub Sportowy Beskid – 2 500,00 zł, UKS Orawska Szkoła Karate – 4 500,00 zł, Stowarzyszenie „Gdzie dwóch albo trzech” – 6 000,00 zł.

W roku 2023 w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego pn. „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w gminie Lipnica Wielka w 2023 roku” przyznano łącznie dotację w wysokości 70 000,00 zł na realizację zadań. Klub Sportowy Babia Góra – 57 000,00 zł, Klub Sportowy Beskid – 2 000,00 zł, UKS Orawska Szkoła Karate – 5 000,00 zł, Stowarzyszenie „Gdzie dwóch albo trzech” – 6 000,00 zł.

W roku 2024 w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego pn. „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu” przyznano łącznie dotację w wysokości 70 000,00 zł na realizację zadań. UKS Orawska Szkoła Karate – 8 000,00 zł, Klub Sportowy Beskid – 2 000,00 zł, Klub Sportowy Babia Góra – 57 000,00 zł. Organizacje, którym zlecono realizację zadań, przedłożyły stosowne sprawozdania i rozliczyły otrzymane środki finansowe. W 2024 roku uproszczoną ofertę złożyło Stowarzyszenie „Gdzie dwóch albo trzech”. Oferta dotyczyła organizacji wydarzenia „Orawskie Spotkanie Rekreacyjne”. Celem imprezy była promocja aktywności fizycznej i walorów turystycznych gminy poprzez organizację rajdu rowerowego i rajdu nordic walking, strefy relaksu, poczęstunku oraz wręczenia medali i dyplomów uczestnikom. Stowarzyszenie otrzymało dotację w wysokości 3 000,00 zł.

Na terenie gminy aktywnie działa m.in. Stowarzyszenie Lipnica Wielka na Orawie, które zainicjowało i zrealizowało szereg projektów o znaczeniu lokalnym. W ostatnich latach obserwuje się wzrost oddolnych inicjatyw mieszkańców – zarówno w ramach zorganizowanych stowarzyszeń, jak i nieformalnych grup.

Gmina Lipnica Wielka współdziała z innymi społecznościami samorządowymi. Gmina należy

do Lokalnej Grupy Działania – Stowarzyszenie Przyjazna Dolina Raby i Czarnej Orawy od lipca 2015 roku. Główne cele działalności Stowarzyszenia to m.in. zrównoważony rozwój gospodarki, turystyki oraz rekreacji obszaru Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy, oraz wspieranie i integrowanie mieszkańców obszaru Przyjaznej Doliny Raby i Czarnej Orawy. Stowarzyszenie realizuje również inne, pośrednie cele, jak np. wzmacnianie kapitału społecznego i promocja partnerstwa na obszarze LGD.

6. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy

6.1 Analiza problemów społecznych Gminy Lipnica Wielka na podstawie danych instytucji

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy finansowej w latach 2022-2024 okazały się: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa i bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 17. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2022-2024 Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

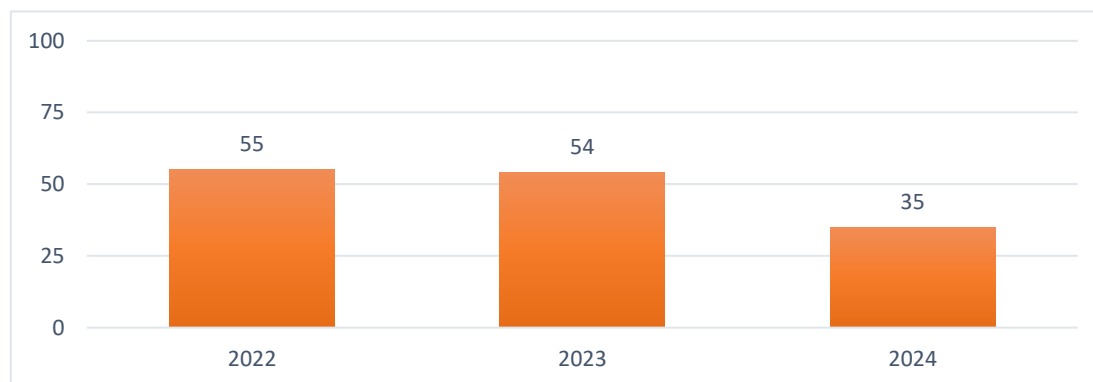
POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN		
	2022	2023	2024
Ubóstwo	56	39	24
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	27	21	17
w tym: Wielodzietności	27	21	17
Bezrobocie	14	11	7
Niepełnosprawność	36	32	27
Długotrwała lub ciężka choroba	55	54	35
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	22	20	19
Przemoc domowa	0	1	1
Alkoholizm	10	10	6

Narkomania	0	0	0
Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	2
Zdarzenie losowe	2	0	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Długotrwała lub ciężka choroba

Głównym powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Lipnica Wielka korzystających z pomocy społecznej są problemy wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. Jak ilustruje poniższy wykres, liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na przestrzeni trzech lat zmniejszył się o 36%.

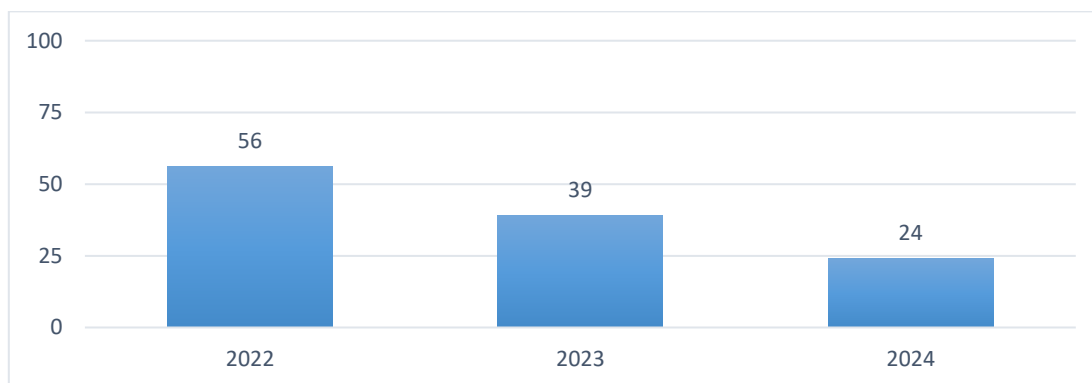
Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Ubóstwo

Drugim co do częstości występowania powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Lipnica Wielka korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024 było ubóstwo. Ubóstwo jest określane jako stan uwarunkowany najczęściej niewystarczającą wysokością dochodów. Brak dochodów uniemożliwia zaspokajanie potrzeb, zarówno biologicznych, jak i uczestnictwa w życiu społecznym, a przy utrzymującym się długim okresie występowania niedostatku, stanowi zagrożenie wykluczenia społecznego. Problem ubóstwa często wiąże się z innymi czynnikami takimi, jak bezrobocie, choroby, dysfunkcyjność rodzin czy alkoholizm. Jak ilustruje poniższy wykres liczba beneficjentów pomocy społecznej, którym udzielono wsparcia z powodu ubóstwa w latach 2022 – 2024 sukcesywnie malała.

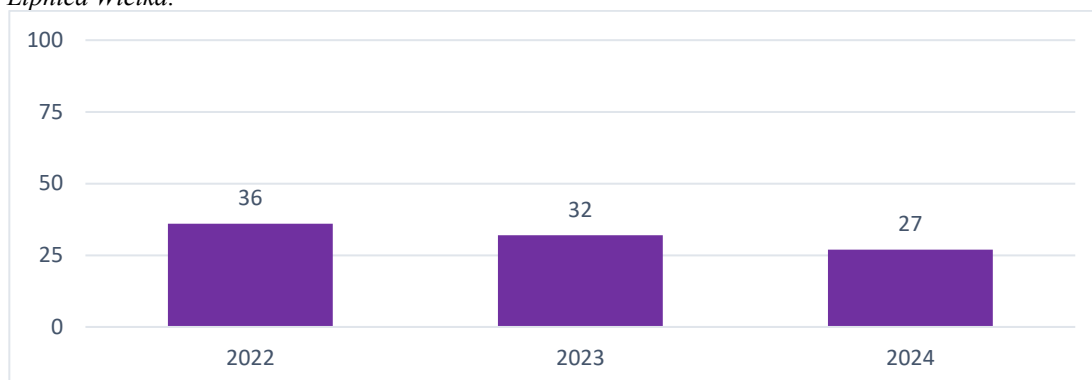
Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Niepełnosprawność

Kolejnym powodem trudnej sytuacji życiowej beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Lipnica Wielka, są problemy wynikające z niepełnosprawności. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2022 - 2024 stale malała.

Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024. Źródło: OPS Lipnica Wielka.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Targu przekazał następujące dane dotyczące liczby wydanych orzeczeń dla mieszkańców gminy Lipnica Wielka:

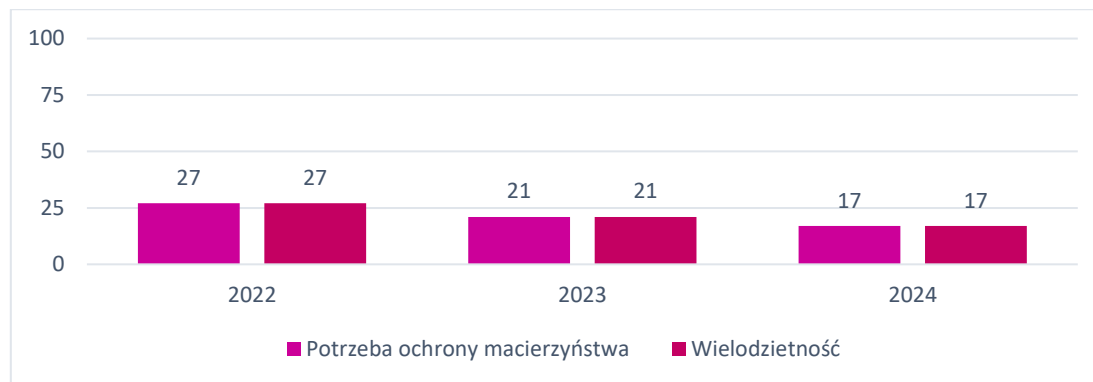
Tabela 18. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane dla mieszkańców gminy Lipnica Wielka. Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o niepełnosprawności w Nowym Targu.

	2022		2023		2024	
	dzieci	dorośli	dzieci	dorośli	dzieci	dorośli
Orzeczenia o niepełnosprawności	4	32	10	45	16	31

Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności

Kolejnym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Lipnica Wielka była potrzeba ochrony macierzyństwa. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z tego tytułu w latach 2022-2024 zmniejszyła się o 37%.

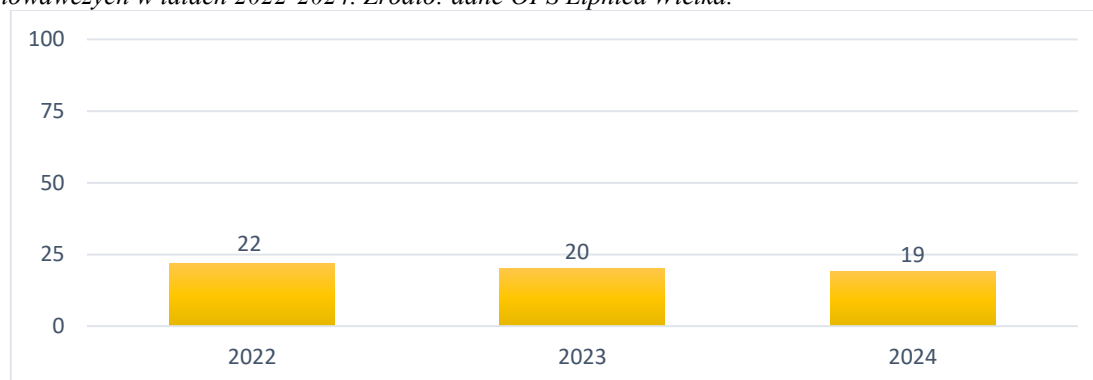
Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Lipnica Wielka korzystających z pomocy społecznej są także problemy wynikające z ich bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ilość rodzin objętych pomocą z tego tytułu na przestrzeni trzech lat zmniejszyła się o 14%.

Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych OPS zapewnia wsparcie asystenta rodziny. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 poz. 49). Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. W latach 2023-2024 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia jednego asystenta rodziny no 0,5 etatu, który objął swym wsparciem w 2023 roku 7 rodzin, w których przebywało 17 dzieci i 2024 roku 8 rodzin, w których wychowuje się 17 dzieci. Dzieciom pozbawionym częściowo lub

całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo – wychowawcze.

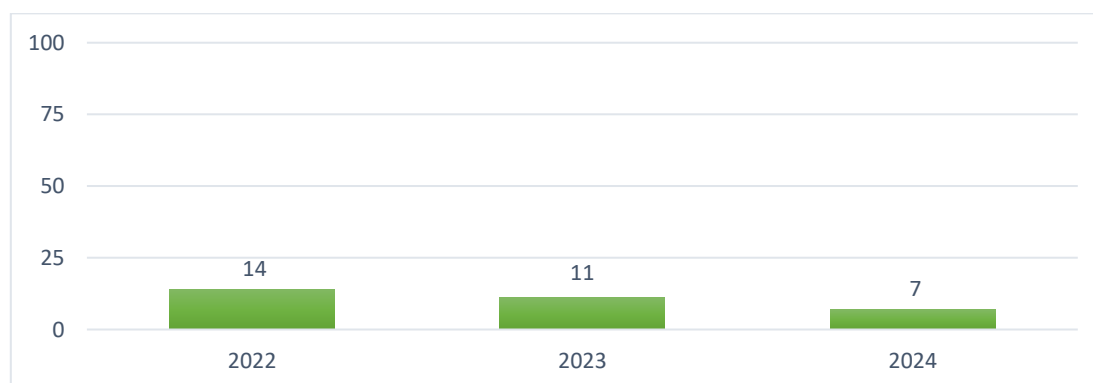
Tabela 19. Dane dotyczące liczby spraw dotyczących ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia opieki rodzicielskiej. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Rok	2022	2023	2024
Liczba spraw dotyczących ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia opieki rodzicielskiej	0	1	0
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	6	8	6
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych	0	0	0
Liczba dzieci zgłoszonych do adopcji	0	0	0
Liczba dzieci adoptowanych	0	0	0

Bezrobocie

Kolejnym, co do częstości występowania powodem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy Lipnica Wielka korzystających z pomocy społecznej jest bezrobocie. Liczba świadczeniobiorców korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 zmniejszyła się o 50%.

Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Jak wskazują dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipnicy Wielkiej liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci zasiłku okresowego z powodu bezrobocia na przestrzeni trzech lat zmniejszała się.

Tabela 20. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w postaci zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Rok	2022	2023	2024
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	5	4	2
Liczba rodzin	5	4	2
Liczba osób w rodzinach	13	7	3

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem) w latach 2022-2024: w 2022 roku – 12%, w 2023 roku – 9%, w 2024 roku – 8%.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z terenu Gminy Lipnica Wielka zwiększyła się.

Tabela 21. Bezrobocie w Gminie Lipnica Wielka w latach 2022-2024 (stan na 31.XII.). Źródło: Statystyki PUP w Nowym Targu.

Rok	2022	2023	2024
Liczba bezrobotnych ogółem	61	67	88
Bezrobotne kobiety	34	34	45
Długotrwale bezrobotni	19	10	17

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z gminy Lipnica Wielka w 2024 roku wynosiła 88 osób, w tym 51 % stanowiły kobiety, a 49% mężczyźni.

Liczba osób bezrobotnych oraz liczba długotrwale bezrobotnych w 2024 roku na poziomie powiatu, województwa i kraju przedstawiona jest w tabeli poniżej.

Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych oraz liczba długotrwale bezrobotnych w 2024 roku na poziomie powiatu, województwa i kraju. Źródło: OZPS Lipnica Wielka.

status	Powiat		Województwo		Polska	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Osoby bezrobotne ogółem	1510	1747	31959	28696	404846	379597
Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku	244	260	4968	4065	66169	55704

Osoby długotrwale bezrobotne	552	515	15744	12156	208635	172237
------------------------------	-----	-----	-------	-------	--------	--------

Analizując dane porównawcze, poziom bezrobocia w 2024 roku w powiecie nowotarskim był wyższy od średniej wojewódzkiej, natomiast niższy średniej krajowej.

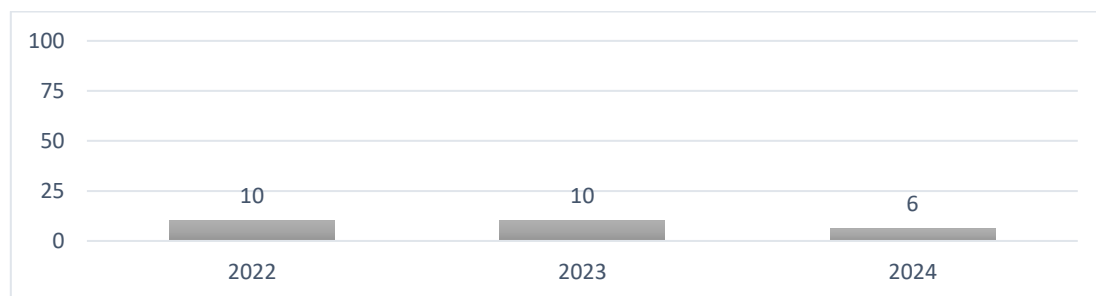
Tabela 23. Stopa bezrobocia w powiecie nowotarskim, województwie małopolskim oraz kraju w latach 2022-2024. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl>.

Rok	2022	2023	2024
Polska	5,2	5,1	5,1
województwo małopolskie	4,4	4,2	4,2
powiat nowotarski	4,8	4,9	4,8

Alkoholizm

Kolejnym powodem udzielania pomocy w Gminie Lipnica Wielka są problemy rodzin, w których występuje uzależnienie od alkoholu. Alkoholizm jest jednym z najczęstszych uzależnień. Choroba alkoholowa niszczy rodziny, życie zawodowe, poczucie własnej wartości i zdrowie psychiczne oraz fizyczne. Nadużywanie alkoholu wpływa zarówno na stan zdrowia osoby uzależnionej, ale także powoduje występowanie przestępczości i przemocy. Ilość rodzin objętych pomocą z tego tytułu w roku 2024 znacząco zmniejszyła się.

Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

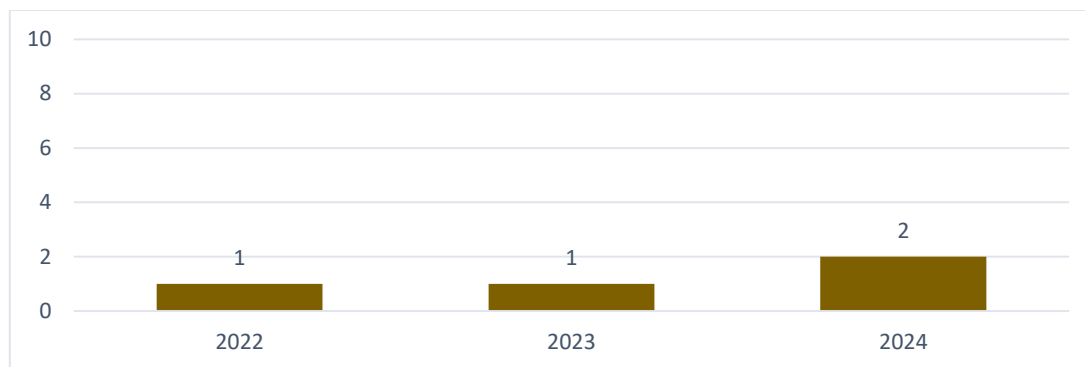

Trudności adaptacyjne po opuszczeniu zakładu karnego

Wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Lipnica Wielka znajdują się rodziny, których członkowie mają problemy wynikające z trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego. Działania wobec osób przebywających w zakładach karnych oraz je opuszczających podejmowane są przez instytucje działające w różnych obszarach: sądownictwo, służba więzienna, publiczne służby zatrudnienia, pomoc społeczna oraz sektor pozarządowy. Dla zapewnienia skuteczności wsparcia istotne jest zdiagnozowanie sytuacji

tych osób oraz opracowanie modelu współpracy międzyinstytucjonalnej oraz międzysektorowej na rzecz ich wspierania. W 2022 i 2023 roku wsparciem objęto 1 rodzinę, w roku 2024 – 2 rodziny.

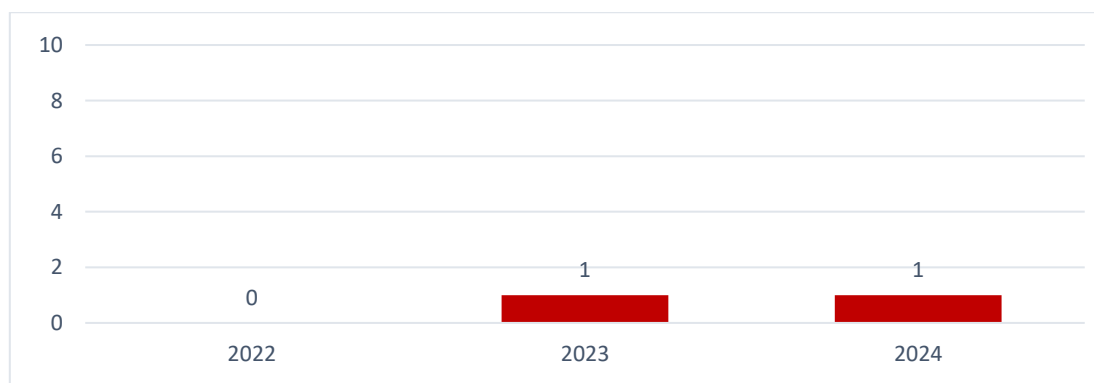
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

Przemoc domowa

Powodem udzielania pomocy rodzinom w gminie Lipnica Wielka są problemy rodzin, w których występuje przemoc domowa. Pracownicy socjalni OPS systematycznie monitorowali sytuację w zagrożonych rodzinach. Wszystkie rodziny, w których występowało podejrzenie przemocy domowej zostały objęte pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego. W latach 2023 i 2024 wsparcie z powodu przemocy domowej udzielono jednej rodzinie.

Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS w Lipnica Wielka.

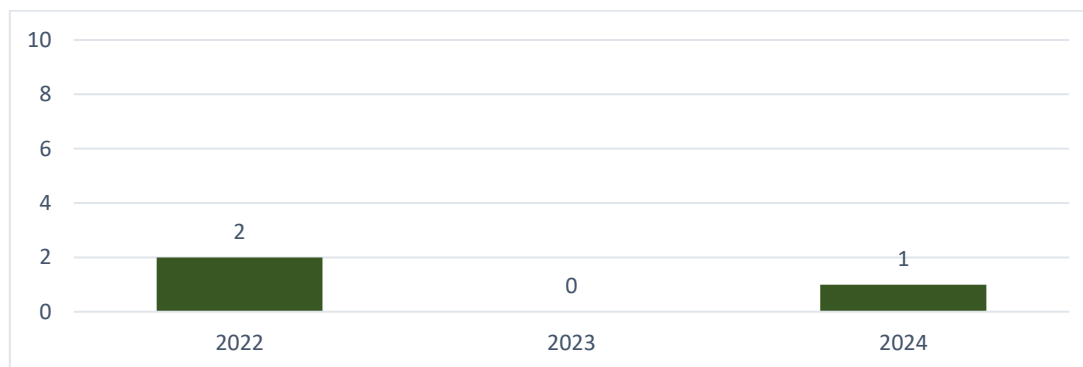

Działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są poprzez procedurę „Niebieska Karta”, która obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku z podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Procedura ma charakter interwencyjny, zostaje wszczęta w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie poprzez wypełnienie „Niebieskiej Karty – A”.

Zdarzenie losowe

Zdarzeniem losowym jest splot nieoczekiwane występujących wydarzeń, które negatywnie wpływają na stan psychiczny lub fizyczny osoby. Zdarzeniem losowym jest także sytuacja, kiedy jedna osoba doznała pewnej szkody na skutek działań wykonanych przez drugą osobę. W związku ze stratami poniesionymi w wypadku zdarzenia losowego osoba lub rodzina poszkodowana może starać się o zasiłek celowy niezależnie od tego, czy korzysta ze świadczeń z pomocy społecznej.

Wykres 18. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu zdarzenia losowego w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.

6.2 Problemy i oczekiwania społeczne mieszkańców na podstawie ankiety

Ankiety ewaluacyjne stanowią nieodłączny element diagnozy problemów społecznych, pojawiających się na terenie Gminy. W badaniu kwestionariuszowym udział wzięło 118 osób (106 kobiet i 12 mężczyzn). Osoby badane reprezentowały następujące kategorie:

Kategorie wiekowe:

- 13-16 lat – 1
- 17-25 lat – 2
- 26-59 lat – 111
- 60 i więcej – 4

Zawód:

- uczeń – 2
- rolnik – 9
- pracownik umysłowy – 73
- pracownik fizyczny – 13
- emeryt/rencista – 2
- bezrobotny – 13

- przedsiębiorca – 2
- inny – 4

Wykształcenie:

- podstawowe – 4
- zawodowe – 19
- średnie – 17
- policealne – 10
- wyższe – 67
- brak odpowiedzi – 1

Oprócz przedstawionych danych metryczkowych, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli oceniając skalę wymienionych problemów społecznych występujących w miejscu zamieszkania. Należało zaznaczyć jedną z możliwych odpowiedzi: bardzo poważny, poważny, umiarkowany, znikomy, nie występuje.

Problemy społeczne	Bardzo poważny	Poważny	Umiarkowany	Znikomy	Nie występuje
Bezrobocie	8	22	50	32	6
Ubóstwo	5	15	40	54	4
Alkoholizm	34	41	31	12	0
Narkomania	18	23	28	41	8
Problemy mieszkaniowe	9	14	35	50	10
Zanieczyszczenie środowiska	9	24	47	33	5
Przestępczość	6	16	43	41	12
Starzenie się społeczeństwa	10	24	57	24	3
Przemoc domowa	14	21	38	39	6
Niepełnosprawność	10	22	48	36	2
Bezdomność	6	9	17	46	40
Przemoc w szkole	14	24	36	38	6
Uzależnienie od mediów	46	44	18	10	0

Najbardziej istotne problemy, jakie wskazali respondenci (odpowiadając „Bardzo poważny” lub „Poważny”) występujące w miejscu zamieszkania, to:

- Uzależnienie od mediów (76%);
- Alkoholizm (64%);
- Narkomania (35%).

Problemy, które według ankietowanych rzadko występują w Gminie Lipnica Wielka (odpowiedź „Znikomy” lub „Nie występuje”), to:

- Bezdomność (73%);
- Problemy mieszkaniowe (51%);
- Ubóstwo (49%).

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych poszczególnych grup i obszarów, tj. osób z niepełnosprawnościami, dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury. Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano szczegółowo odpowiedzi na pytania:

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2. Jakie problemy osób z niepełnosprawnością uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak akceptacji w środowisku (41 wskazań)
- b) Izolacja rodzinna (odrzućenie) (27)
- c) Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) (45)
- d) Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób z niepełnosprawnościami (47)
- e) Brak zorganizowanych form spędzania czasu (40)
- f) Ubóstwo i bieda (10)
- g) Bezrobocie (26)
- h) Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych (33)
- i) Utrudniony dostęp do usług specjalistycznych (42)
- j) Utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej (41)
- k) Inne: Blokowanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak pozytywnych wzorców i autorytetów (18)
- b) Przemoc ze strony rodziców (2)
- c) Przemoc rówieśnicza (38)

- d) Zaniedbania wychowawcze (26)
- e) Zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena) (1)
- f) Używanie alkoholu (26)
- g) Palenie papierosów, e- papierosów (42)
- h) Zażywanie narkotyków, dopalaczy (19)
- i) Chuligaństwo i przestępczość (9)
- j) Brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (37)
- k) Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu (31)
- l) Ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (18)
- m) Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego (41)
- n) Problemy psychiczne (np. lęk, depresja) (24)
- o) Uzależnienie od multimediów (np. komputer, telefon, konsole do gier) (83)
- p) Inne:.

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Nieporadność życiowa (26)
- b) Ubóstwo (4)
- c) Bezrobocie (1)
- d) Alkoholizm (54)
- e) Przemoc domowa (12)
- f) Bezradność opiekuńczo-wychowawcza (51)
- g) Niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego (32)
- h) Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami (53)
- i) Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych (62)
- j) Przeniesienie do świata wirtualnego aktywności zawodowej (37)
- k) Brak akceptacji w środowisku (19)
- l) Inne: Spychanie obowiązków wychowawczych poza rodzinę; Rozbicie rodzin - jeden z rodziców w wielu rodzinach pracuje za granicą.

5. Jakie Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych? *Można wybrać kilka odpowiedzi.*

- a) Ubóstwo (7)
- b) Niski poziom umiejętności wychowawczych (77)

- c) Uzależnienia (73)
- d) Przemoc domowa (24)
- e) Wielodzieckość (16)
- f) Niepełnosprawność/długotrwała choroba (23)
- g) Niskie dochody (39)
- h) Niepełna rodzina (61)
- i) Inne: Szybki rytm życia, brak czasu; Brak konsekwencji; Rozluźnienie więzi społecznych; Migracja zarobkowa; Przymykanie oczu na różne wybryki młodzieży czy dzieci, brak świadomości konsekwencji postępowania dzieci; Zaniedbania, brak konsekwencji, zbyt mało czasu spędzanego z dziećmi bez elektroniki.

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

- a) tak (11 wskazań) b) raczej tak (50) c) raczej nie (17) d) nie (6) e) trudno powiedzieć (34)

7. Jakie problemy osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?
prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi

- a) Izolacja społeczna (samotność) (72)
- b) Izolacja rodzinna (odrzućenie) (33)
- c) Niepełnosprawność (28)
- d) Choroby (80)
- e) Niezdolność do samoobsługi (24)
- f) Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu (11)
- g) Ubóstwo i bieda (10)
- h) Brak akceptacji w środowisku (3)
- i) Utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgniarskich (20)
- j) Utrudniony dostęp do usług specjalistycznych (34)
- k) Utrudniony dostęp do placówek medycznych (30)
- l) Utrudniony dostęp do placówek kulturalnych (8)
- m) Inne:.

8. Jakie są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

- a) Pomoc materialna (34)

- b) Wykonywanie ciężkich prac domowych (41)
- c) Dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania (33)
- d) Prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej (29)
- e) Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne (63)
- f) Usługi specjalistyczne (32)
- g) Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych (54)
- h) Wykonywanie wszystkich prac domowych (12)
- i) Wsparcie emocjonalne (59)
- j) Programy zdrowotne (25)
- k) Pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarstwa, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów) (33)
- l) Możliwość uczestnictwa w klubie seniora (16)
- m) Uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych (10)
- n) Inne:

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Długo oczekiwania w kolejce (89)
- b) Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) (86)
- c) Krótkie godziny przyjęć (9)
- d) Mała liczba lekarzy specjalistów (98)
- e) Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i z niepełnosprawnością (29)
- f) Inne: Brak kompleksowej, systematycznej opieki; Bardzo słaba kadra lekarska - brak zaufania do lekarza; Nieuprzejmość lekarzy; Nasi lekarze źle traktują starsze osoby, liczy się tylko wykupiona recepta, a nie stan zdrowia pacjenta; Dziwne podejście.

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze (24) b) dobrze (76) c) ani dobrze, ani źle (16) d) źle (2)

11. Czy ilość żłobków/przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak (84) b) nie (8) c) nie wiem (26)

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana dla osób z niepełnosprawnością?

- a) tak (37) b) nie (20) c) nie wiem (61)

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego (11)
- b) Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki (62)
- c) Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne (40)
- d) Brak żłobków (5)
- e) Brak stołówek szkolnych (24)
- f) Brak świetlic (62)
- g) Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych (59)
- h) Inne: brak pozytywnych wzorców uczenia się; Odczłowieczenie nauczyciela. Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla nauczycieli; Brak placu zabaw przy szkole podstawowej nr 2 (x3); Niedostosowanie godzin kursowania busów do planu zajęć szkoły średniej (Liceum i Technikum) - w stronę Kiczor oraz Przywarówki; Brak podjazdu dla osób niepełnosprawnych oraz placu zabaw przy SP2; słabo wyposażone placówki szkolne; Zbyt krótkie godziny pracy świetlicy, dla rodziców pracujących pojawia się duży problem np. szkoła podstawowa nr 2; Zbyt krótkie godziny świetlic w szkole, nie każdego dnia jest świetlica; Niekompetentni nauczyciele.

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- a) tak (65) b) nie (30) c) nie wiem (23)

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

- a) tak (110) b) nie (1) c) nie wiem (7)

16. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

- a) tak (74) b) nie (23) c) nie wiem (21)

17. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomocy potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?

- a) tak (81) b) nie (2) c) nie wiem (35)

18. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- a) Brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową (28)
- b) Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań (52)
- c) Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu (33)
- d) Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży (62)
- e) Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych (20)
- f) Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych (76)
- g) Inne: Brak zajęć warsztatowych, np. nauka: pieczenia, szycia, szydełkowania, wyszywania, itp. Brak parków, skateparków i innych atrakcji dla dzieci i młodzieży; Brak placu zabaw przy SP 2; Brak różnorodności ofert kulturalnych. Na folklorze świat się nie kończy. Brak ambitnych przedstawień, projektów, pokazujących autorytety; Brak placu zabaw przy największej szkole podstawowej. Skutkuje to tym, że dzieci spędzają mniej czasu na świeżym powietrzu i mają mniejsze możliwości rozwoju w tym obszarze w porównaniu z dziećmi z pozostałych szkół.

PRZEMOC

19. Czy w naszej gminie występuje zjawisko przemocy domowej?

TAK (51) NIE (3) NIE WIEM (64)

20. Które z zachowań zaliczyłby Pan/Pani, jako mające znamiona przemocy? *(można zaznaczyć kilka odpowiedzi)*

- a) groźby (97)
- b) popychanie (77)
- c) bicie (97)
- d) stała krytyka (95)
- e) ograniczanie środków na życie (59)
- f) zabieranie pieniędzy (63)
- g) krzyki, przekleństwa (87)
- h) wyśmiewanie, poniżanie (97)
- i) „ciche dni” (miesiące) (47)
- j) zmuszanie do kontaktów seksualnych (76)
- k) odbieranie ulubionych rzeczy (48)
- l) kopanie (73)
- m) kradzież (52)
- n) plotkowanie (54)

- o) wypisywanie złych rzeczy w Internecie: na Facebooku, na innych portalach społecznościowych (79)
- p) zamieszczanie bez zgody zdjęć w Internecie (72)
- q) składanie seksualnych propozycji (49)
- r) Inne, jakie:

21. Czy był Pan/Pani ofiarą przemocy?

TAK (20) NIE (98)

22. Czy zna Pan /Pani w naszej gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa?

TAK (48) NIE (70)

23. Czy był Pan/Pani świadkiem przemocy domowej?

TAK (29) NIE (89)

23a. Jeżeli Tak: to gdzie? *(można zaznaczyć kilka odpowiedzi)*

- a) w domu (20)
- b) w szkole (13)
- c) na podwórku (13)
- d) w autobusie (4)
- e) w innym miejscu (gdzie?): w wybranych domach na terenie gminy; u znajomych; w miejscu publicznym.

23b. Jeżeli TAK, to: Jakie Pan/Pani podjął działania? *(można zaznaczyć kilka odpowiedzi)*

- a) udzieliłem/am pomocy ofierze (21)
- b) powiadomiłem/am policję (12)
- c) zgłosiłem/am do Ośrodka Pomocy Społecznej (8)
- d) nie podjąłem żadnych działań (7)
- e) inne: Zapewniłam o wsparciu z mojej strony w przypadku jeśli zdecyduje się temu przeciwstawić; Zwróciłam uwagę agresorowi; Działania zgodnie z ustalonymi procedurami działania.

24. Czy odczuwa Pan/Pani wpływ pandemii COVID-19 na swoje codzienne funkcjonowanie?

TAK (21) NIE (97)

24.a Jeśli tak, to jaki?

Poniżej odpowiedzi respondentów:

- Śmierć bliskiej osoby, choroby pocovidowe
- Niższa odporność, przewlekły kaszel, wyższe ceny, przybranie na wadze
- Odizolowanie

- Osłabienie
- Nie mam potrzeby większych kontaktów z ludźmi
- Izolacja w rodzinie i społeczności sąsiedzkiej
- Szumy w uszach
- Zdrowotny
- Moje dzieci przez izolację podczas pandemii stały się bardziej zamknięte w sobie
- Drożyzna
- Wszystko zdrożało przez covid, cięższy dostęp do lekarzy i urzędów
- Pogorszenie stanu zdrowia psychicznego.
- Stres i lęk
- Konsekwencje zdrowotne
- Więcej online
- Ludzie mniej się udzielają społecznie, bardziej są zamknięci na drugiego człowieka.
- Izolacja
- Problemy w kontaktach społecznych
- Praca zdalna

Za najważniejsze problemy społeczne dotyczące Gminę Lipnica Wielka mieszkańcy uznali:

- wśród osób z niepełnosprawnością:
 1. Brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób z niepełnosprawnością – 39,8%;
 2. Utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji) – 38,1%;
 3. Utrudniony dostęp do usług specjalistycznych – 35,6%.
- wśród dzieci i młodzieży:
 1. Uzależnienie od multimediów (np. komputer, telefon, konsole do gier) – 70,3%;
 2. Palenie papierosów, e-papierosów – 35,6%;
 3. Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego – 34,7%.
- wśród rodzin:
 1. Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych – 52,5%;
 2. Alkoholizm – 45,8%;
 3. Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami – 44,9%.

Główne przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych według ankietowanych to:

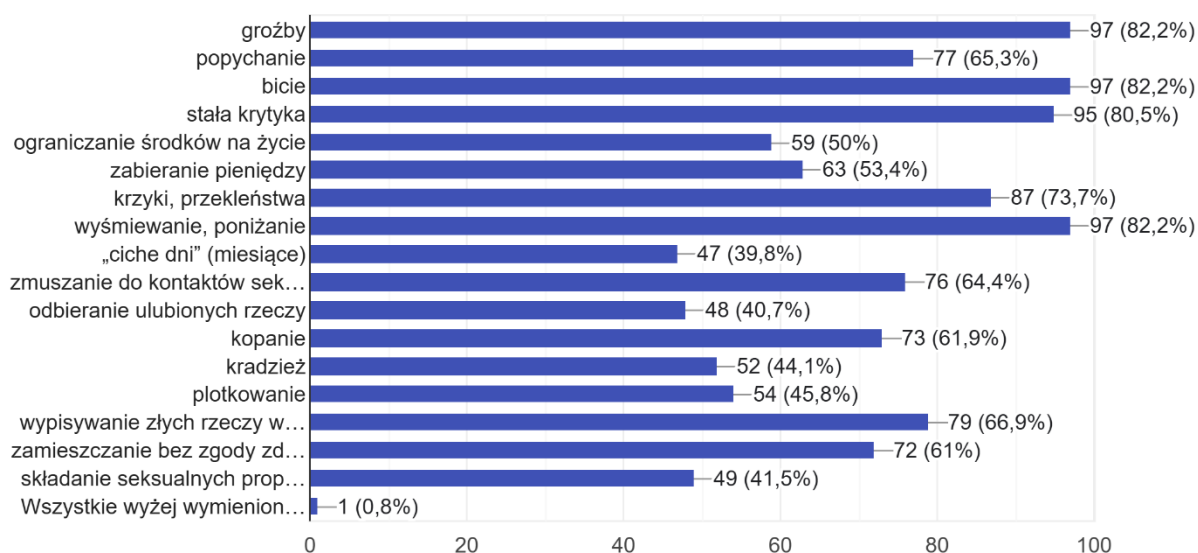
1. Niski poziom umiejętności wychowawczych – 65,3%;
 2. Uzależnienia – 61,9%;
 3. Niepełna rodzina – 51,7%.
- wśród osób starszych:
 1. Choroby – 67,8%;
 2. Izolacja społeczna (samotność) – 61%;
 3. Utrudniony dostęp do usług specjalistycznych – 28,8%.
- 51,7% ankietowanych uznało, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) w gminie jest raczej wystarczająca (wskazania tak i raczej tak). Natomiast 19,5% osób badanych uważa, że oferta pomocy jest niewystarczająca (wskazania nie i raczej nie), 28,8% wskazało na odpowiedź „trudno powiedzieć”. Respondenci wskazywali również na potrzeby osób starszych w środowisku lokalnym. Najczęściej wymieniano:
1. Usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne – 53,4%;
 2. Wsparcie emocjonalne – 50%;
 3. Doradztwo i załatwianie spraw urzędowych – 45,8%.
- w obszarze opieki zdrowotnej:
 1. Mała liczba lekarzy specjalistów – 83,1%;
 2. Długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt) – 72,9%;
 3. Długie oczekiwania w kolejce – 75,4%.
 - w obszarze edukacji:

64,4% badanych oceniło dobrze, a 20,3% bardzo dobrze infrastrukturę edukacyjną w gminie, a 1,7% oceniło źle infrastrukturę edukacyjną w gminie, 13,6% badanych nie miało zdania na ten temat. 71,2% odpowiedziało, że ilość żłobków/przedszkoli/szkół jest wystarczająca, natomiast 6,8% uznało ilość placówek za niewystarczającą. Według 31,4% ankietowanych oferta edukacyjna jest przystosowana dla osób z niepełnosprawnością, natomiast 16,9% uważa, że oferta jest niedostosowana, 51,7% ankietowanych nie posiadało wiedzy na ten temat. Za najważniejsze problemy społeczne w obszarze edukacji ankietowani mieszkańcy uznali:

 1. Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki – 52,5%;
 2. Brak świetlic – 52,5%;
 3. Niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych – 50%.
 - w obszarze sportu i kultury:

Liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy jest wystarczająca według 55,1% respondentów, a 25,4% uważa, że jest niewystarczająca. 93,2% ankietowanych potwierdza, że w gminie są organizowane imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym, 0,8% badanych uważa, że nie są organizowane tego typu imprezy. Jednocześnie 62,7% badanych uznało, że liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia jest wystarczająca, a 19,5% osób uważa, że jest niewystarczająca. Jeśli chodzi o działalność organizacji pozarządowych (stowarzyszenia, fundacje) angażujących się społecznie, 68,6% ankietowanych potwierdziło działalność organizacji pozarządowych, 29,7% respondentów nie posiadało wiedzy w tym zakresie. Główne problemy wskazane przez mieszkańców w ankiecie to:

1. Brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych – 64,4%;
 2. Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży – 52,5%,
 3. Niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań – 44,1%.
- Na pytania dotyczące zjawiska przemocy ankietowani odpowiadali następująco. 43,2% spośród respondentów uważa, że w gminie występuje zjawisko przemocy domowej, jednocześnie 16,9% badanych było ofiarą przemocy. 40,7% ankietowanych zna w gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa, a 24,6% było świadkiem przemocy domowej. Zachowania mające znamiona przemocy najczęściej wskazywane przez ankietowanych przedstawione są na poniższym wykresie:

Osoby, które były świadkami przemocy domowej zostały poproszone o wskazanie gdzie przemoc miała miejsce. Najczęściej ankietowani wskazywali na następujące miejsca zaobserwowania przemocy:

1. w domu – 52,6%
2. w szkole – 34,2%;
3. na podwórku – 34,2%.

Osoby, które były świadkami przemocy poproszono o wskazanie działań, które podjęły, najczęstsze wskazania to:

1. udzieliłem/am pomocy ofierze – 55,3%;
2. powiadomiłem/am policję – 31,6%;
3. zgłosiłem/am do Ośrodka Pomocy Społecznej – 21,1%.

Kolejną częścią ankiety były wymienione poniżej zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę używając skali od 1 do 10, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej cyfry ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1	utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych	5,9
2	utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób z uzależnieniami	7,5
3	utworzenie dziennego domu pomocy społecznej	6,7
4	likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	7,1
5	umożliwienie dostępu do mieszkań chronionych, lokali socjalnych	6,4
6	usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub z niepełnosprawnością	7,9
7	stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	6,8
8	założenie grupy wsparcia dla osób z niepełnosprawnością	7,4
9	założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową	7,6
10	organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	5,3
11	założenie wolontariatu	6,3
12	organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	6,7
13	zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	8,5
14	pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	8,3
15	stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	7,6

16	zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	7,9
17	wydłużenie czasu pracy przedszkoli	6,6
18	poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	6,3
19	zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	6,2
20	edukacja rodzin	6,6
21	pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	7,9
22	zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych	7,6
23	zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	5,7
24	działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	6,1
25	zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	7,1
26	szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	7,8
27	poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	7,6

Powyższa tabela ilustruje, jak wysoki priorytet przyznali ankietowani konkretnym zadaniom, mającym na celu rozwiązanie różnych problemów społecznych (skala od 1 do 10, ocena średnia grupy). Najwyższe oceny uzyskały:

- 1) Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów – 8,5;
- 2) Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych – 8,3;
- 3) Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub z niepełnosprawnością – 7,9;
- 4) Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach – 7,9;
- 5) Pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne – 7,9.

Za zadania o najniższym priorytecie zostały uznane:

- 1) Organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy – 5,3;
- 2) Zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych – 5,7;
- 3) Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych – 5,9;
- 4) Działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi – 6,1;

- 5) Zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych – 6,2.

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu (poniżej przedstawione są problemy, wskazane przez ankietowanych):

- Brak (ograniczona ilość) miejsc parkingowych wokół budynków publicznych
- Brak chodników wokół drogi publicznej
- Brak ścieżki rowerowej
- Brak imprez, spotkań z autorami organizowanymi przez Bibliotekę
- Problem odczłowieczenia nauczycieli. Rozwiązujemy problemy wszystkich wokół, ale nie spojrzymy na nauczyciela. Nauczyciel to często osoba na której rodzic wyładowuje emocje. Często nie jest traktowany przez dyrektora jako człowiek tylko jako numer w dokumentacji. Problem mobbingu jest obecny, ale zamykany pod dywan. Nikt nie patrzy na zdrowie psychiczne nauczycieli, a wymaga się od nich uczenia i wychowywania dzieci/uczniów.
- Uważam, że na ten moment ogromnym problemem jest niewystarczająca organizacja zajęć typu świetlice, dla uczniów szkół podstawowych (m. in. klasy I-V). W większości szkół podstawowych świetlice działają tylko 1 godzinę dziennie tj. max. do 12:30-13:00. Jeżeli Gmina chciałaby przeciwdziałać bezrobociu i pozwolić na aktywizację zawodową matek, to świetlice powinny być dostosowane do rodziców pracujących. Często usprawiedliwieniem gminy jest zdanie, iż dla 2-3 uczniów „nie opłaca się” wydłużać czasu działania świetlicy. Według mnie, taka mała ilość dzieci na świetlicy wynika z tego, iż jedna godzina świetlicy dziennie i tak nie jest wystarczająca dla kogoś kto szuka pracy, bo niestety ale w naszym regionie ciężko znaleźć pracę w godzinach od 8 do 12. Dlatego też taka matka zostaje w domu, a skoro już zostaje w domu to nie wysyła dziecka na godzinną świetlicę. Uważam, że po wydłużeniu czasu działania świetlic w każdej szkole do godziny 16:00, pozwoliłoby to na znalezienie zatrudnienia dla matek. Nie wydarzyłoby się to momentalnie, bo takie zmiany potrzebują czasu i normalnym jest, że na początku na takiej świetlicy byłoby kilka dzieci, ale w miarę upływu czasu na pewno takich dzieci by przybyło. Byłoby to super rozwiązanie, ponieważ na ten moment mam wrażenie, że wspierane są tylko rodziny gdzie jeden z rodziców nie jest aktywny zawodowo, a Ci rodzice którzy chcą być aktywni zawodowo muszą liczyć sami na siebie. W całej tej sytuacji pokrzywdzeni są rodzice, którzy chcą i podejmują zatrudnienie. Niestety, ale

samorząd nie wspiera rodziców pracujących. Ten sam problem występuje w okresie ferii zimowych i wakacji. Rodzice aktywni zawodowo nie dysponują urlopem wypoczynkowym, który byłby wystarczający na opiekę nad dziećmi w tak długich okresach zamknięcia placówek szkolnych. W tym okresie powinny być organizowane jakieś zajęcia edukacyjne, rekreacyjne itp. przynajmniej dla tych najmłodszych dzieci ze szkół podstawowych, dzięki czemu rodzice aktywni zawodowo mieliby zapewnioną opiekę nad dziećmi w tym czasie. Niedawno powstało w Gminie Przedszkole i Żłobek - jako zapewnienie opieki nad najmłodszymi, ale nadal rodzice dzieci ze szkół podstawowych zostają pozostawieni sami sobie, ze względu na brak wystarczającej opieki świetlicowej.

- Problem ze świetlicą w Szkole Podstawowej nr 2.
- Problem z brakiem chodnika w drodze na Słowację i w kierunku Jabłonki.
- Problem z rowerzystami - brak ścieżki rowerowej przez Lipnicę pod Babią Górę.
- Warto rozważyć uruchomienie świetlicy gminnej w czasie ferii zimowych oraz wakacji. Wiele dzieci pozostaje wtedy bez opieki, ponieważ rodzice pracują zawodowo. Świetlica mogłaby zapewnić im bezpieczne miejsce do spędzania wolnego czasu, rozwijania zainteresowań oraz integracji z rówieśnikami. Jest to potrzebne, aby oderwać dzieci i młodzież od marnowania czasu w świecie wirtualnym. Takie działanie byłoby cennym wsparciem dla rodzin oraz pozytywnie wpłynęłoby na życie społeczne naszej gminy.
- Integracja seniorów z osobami niepełnosprawnymi.
- Sprawa codziennej ochrony środowiska przez mieszkańców.
- Było by miło mieć nowy plac zabaw dla dzieci ze szkoły podstawowej nr.2 Lipnica Wielka im. Józefiny i Emila Mików
- Problem parkingu przy szkole, bibliotece, gminie, rehabilitacji i ośrodku zdrowia. Wiele miejsc użyteczności publicznej w jednej lokalizacji, co wiąże się z problemem ze znalezieniem miejsca parkingowego.
- Niektórzy mieszkańcy gminy prowadząc swoje gospodarstwo lub wykonując pracę brudzą nawierzchnię asfaltu, i na drodze regularnie zalega gruba warstwa błota lub innych zabrudzeń.
- potrzeba ciągłej edukacji dzieci w zakresie zagrożeń w Internecie.
- Przemoc rówieśnicza u dzieci
- Komunikacja autobusowa

- Brak placu zabaw przy Szkole podstawowej nr.2
- Bardzo trudny i ograniczony dostęp do stomatologa
- Brak placu zabaw przy SP2 oraz utrudniony przejazd ze względu na małą ilość miejsc parkingowych
- Brak pełnej kadry nauczycielskiej w szkole

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej (poniżej przedstawione są propozycje, wskazane przez ankietowanych):

- Plac zabaw przy szkole podstawowej nr 2
- Moim zdaniem działań kulturalnych jest wystarczająca ilość, braki są w zakresie infrastruktury
- Brakuje placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 2.
- Zdecydowanie potrzebne są miejsca do spędzania czasu dla dzieci - skateparki, ścieżki rowerowe.
- Warto rozważyć zorganizowanie w szkołach, świetlicach cyklicznych wieczorów czytelniczych i spotkań przy kawie i ciastku, podczas których dziadkowie, seniorzy czytali by dzieciom bajki oraz opowiadali o tym, jak wyglądało ich dzieciństwo, może też wspólne oglądanie starych zdjęć, nagrań. Takie międzypokoleniowe spotkania nie tylko uczą i bawią, ale też łączą pokolenia.
- Budowa placu zabaw przy Szkole podstawowej nr 2
- Zorganizowanie jakiegoś miejsca gdzie można byłoby się spotkać, potańczyć itp. Dla młodzieży i osób dorosłych tylko nie w jednym czasie
- Brak placu zabaw przy szkole podstawowej nr 2 w Lipnicy Wielkiej Centrum
- Zorganizowane zajęcia sportowe dla kobiet.
- Utworzenie placu zabaw przy szkole podstawowej nr 2 w Lipnicy Wielkiej
- Brak placu zabaw przy SP nr 2
- Uruchomienie placu zabaw dla uczniów 1-3 przy Szkole Podstawowej nr 2
- Brak placu zabaw przy szkole podstawowej nr 2
- Budowa placu zabaw przy szkole podstawowej nr 2 (dostosowanego dla dzieci z niepełnosprawnościami)

6.3 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- walory krajobrazowe i przyrodnicze, - dobry stan środowiska naturalnego, - warunki środowiska naturalnego sprzyjające rozwojowi usług agroturystycznych i produkcji zdrowej żywności, - korzystne położenie transgraniczne, - tereny bogate rekreacyjnie, - skuteczne działania Urzędu Gminy w zakresie pozyskania finansowania zewnętrznego na realizację działań na terenie gminy, - dobry dostęp do sieci telefonicznych i Internetu, edukacja, kultura, sport: - dziedzictwo kulturowe, - dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa, edukacyjna i kulturowa, - wysoki poziom kształcenia w placówkach szkolnych, - działalność GCK, GBP, - organizacja imprez o znaczeniu ponadlokalnym, - działalność stowarzyszeń, - działalność klubów sportowych. pomoc społeczna: - profesjonalna kadra, - dobre rozpoznanie potrzeb środowiska lokalnego, - wysoka jakość usług, - stałe poszukiwanie nowych form pomocy dla klientów, poprzez działania w projektach. organizacje społeczne: - działalność organizacji pozarządowych.	- niedostateczna komunikacja publiczna, - ograniczony dostęp do służby zdrowia, - występowanie zjawiska ukrytego bezrobocia, - odpływ wykształconych i aktywnych mieszkańców Gminy do dużych aglomeracji, - rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego, starzenie się społeczności lokalnej. edukacja, kultura, sport: - niewystarczająca oferta zajęć sportowych dla dorosłych, - brak miejsc spotkań dla młodzieży. pomoc społeczna: - starzenie się społeczeństwa i pojawiające się problemy związane z koniecznością zapewnienia wsparcia seniorom, - nowe zadania wymagające zabezpieczenia znacznych środków finansowych. organizacje społeczne: - brak lokalnych organizacji gospodarczych w zakresie wspierania przedsiębiorczości, - niski poziom aktywności mieszkańców gminy.

SZANSE	ZAGROŻENIA
- dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, - rozwój społeczeństwa obywatelskiego, - wzrastające zainteresowanie mieszkańców rozwojem turystyki w gminie, dalszy rozwój infrastruktury turystycznej, - wzrost popularności czynnej rekreacji i zdrowego trybu życia, sprzyjający korzystaniu z walorów przyrodniczych i aktywności na świeżym powietrzu, - wsparcie socjalne osób starszych, - programy zdrowotne dla seniorów pozwalające na utrzymanie sprawności intelektualnej i fizycznej, - wzrost świadomości społeczeństwa dotyczący ochrony przyrody.	- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, - brak zabezpieczenia społecznego na wypadek choroby, starości, - niskie dochody ludności, - złe prognozy demograficzne -emigracja zarobkowa ludzi młodych, wyludnianie się wsi, - zjawisko starzenia się lokalnej społeczności postępujące na obszarze całego kraju, - niekorzystne trendy demograficzne, - obniżanie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej oraz wysoki poziom przyzwolenia społecznego do picia w środowisku rodzinnym i rówieśniczym.

IV PLANOWANIE DZIAŁAŃ

1. Misja i wizja Gminy Lipnica Wielka

Misja

Gmina Lipnica Wielka zapewnia równe szanse rozwoju swoim mieszkańcom, przeciwdziała marginalizacji najsłabszych grup społecznych przy wykorzystaniu aktywności i współpracy organizacji, instytucji i całej społeczności lokalnej.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Lipnica Wielka:

Gmina bezpieczna, przyjazna środowisku, otwarta na potrzeby społeczności lokalnej.

Kluczowym zadaniem władz Gminy Lipnica Wielka jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę do rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek patologii społecznych w gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest

bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez działania z zakresu: sportu, rekreacji, turystyki, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.

2. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Analiza szerokiego spektrum programów rozwoju, których wdrażanie będzie w perspektywie co najmniej najbliższych 10 lat oddziaływać na sytuację w Gminie Lipnica Wielka, pozwala prognozować, że w tym okresie, pomoc społeczna stanowić będzie fundamentalny element w polityce zarówno państwa polskiego, jak i samorządu lokalnego. Będzie to efekt między innymi wprowadzenia w życie programu „Europa 2020”, w którym wiele uwagi poświęcono poprawie sytuacji w sferze społecznej.

Gmina Lipnica Wielka, podobnie jak inne samorządy w Polsce, stanie wkrótce przed koniecznością zmierzenia się z nowymi problemami wynikającymi zarówno z uwarunkowań lokalnych, jak wpływu zewnętrznej sytuacji społeczno-polityczno-gospodarczej. Wśród czynników zewnętrznych mających istotny wpływ na sytuację społeczną w Gminie warto wymienić te, które wynikają z niekorzystnych perspektyw demograficznych – starzenie się społeczeństwa, migracji – zwłaszcza ludzi młodych, napływu imigrantów, niekorzystnych zmian w obszarze podstawowych wartości rodzinnych skutkujących rozpadem rodzin, w tym rodzin wielopokoleniowych, oraz innych nieznanych jeszcze dzisiaj zagrożeń.

Mając na względzie oddziaływania i problemy globalne, lokalna polityka społeczna w Gminie Lipnica Wielka musi uwzględniać narastający problem starzenia się społeczeństwa, zmiany systemu wartości, zmiany w strukturze rodziny, czy też powiększające się obszary zagrożeń funkcjonowania jednostki i rodziny. Można więc przyjąć, że pomoc społeczna będzie podlegać dużym przemianom zarówno w układzie instytucjonalnym, jak i zadaniowym. Rozwój sytuacji społecznej na terenie Gminy będzie ściśle związany z rozwojem ekonomicznym – społecznym społeczności lokalnej. Uwzględniając przeprowadzoną diagnozę sytuacji społecznej w Gminie Lipnica Wielka oraz skalę i znaczenie społeczne ujawniających problemów określono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań, które uwzględniają zagrożenia i problemy wynikające z sytuacji zewnętrznej, ale przede wszystkim biorą pod uwagę uwarunkowania lokalne.

Uwzględniając dostępne opracowania analityczne, wyniki ankiet, oraz przeprowadzoną diagnozę lokalnej sytuacji w sferze społecznej sformułowano prognozę przewidywanego rozwoju sytuacji w sferze społecznej.

W układzie celów strategicznych przedstawia się ona następująco:

- **Organizacja kompleksowych działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu wynikającemu z bezrobocia, ubóstwa, bezdomności i uzależnień.**

prognozuje się:

- potrzeby niesienia pomocy osobom długotrwale pozostającym bez pracy, postępującą dezaktualizację kwalifikacji osób długotrwale bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo;
- dalsze rozwarstwienie materialne społeczeństwa;
- utrzymywanie się niedoboru pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, rozproszenie i niewystarczający poziom integracji działań pomocowych świadczonych osobom dotkniętym przemocą, utrzymywanie się niewystarczającego poziomu profilaktyki w zakresie rozwiązywania problemów przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom, utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi edukacyjne dotyczące problemu przemocy oraz przeciwdziałania uzależnieniom;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: wzrost liczby osób uzależnionych, wzrost bezrobocia, a co za tym idzie wzrost liczby osób doświadczających problemu ubóstwa;

- **Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**

prognozuje się:

- zmniejszającą się dzietność rodzin, kryzys demograficzny;
- zwiększającą się liczbę rodzin niepełnych, wymagających wsparcia alimentacyjnego;
- niewystarczający w stosunku do narastających potrzeb poziom funkcjonowania systemu pieczy zastępczej;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie nieodpłatnych usług socjalnych i opiekuńczych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe w stosunku do rodzin;
- występowanie zjawiska niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w wychowaniu dzieci;
- działania profilaktyczne dotyczące skutków obniżania wieku inicjacji seksualnej oraz spożywania alkoholu i narkotyków;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: problemy, zaburzenia i choroby psychiczne związane z lękiem oraz ograniczeniem kontaktów społecznych; problemy z przyswajaniem wiedzy, obniżenie poziomu wiedzy wśród dzieci i młodzieży związane z brakiem możliwości nauki stacjonarnej, wzrost zaburzeń

koncentracji, uwagi, wzrost liczby osób uzależnionych w tym od Internetu; wzrost problemów uzależnień, wzrost problemów związanych z występowaniem różnych form przemocy w rodzinie;

- **Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie seniorów i osób z niepełnosprawnościami.**

prognozuje się:

- niewystarczająca jakość życia osób z niepełnosprawnością, występowanie sytuacji niepełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym, występowanie stanu niewystarczającej integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami;
- występowanie istotnego odsetka osób bezrobotnych, dla których niepełnosprawność jest dodatkowym ograniczeniem w dostępie do zatrudnienia;
- utrzymywanie się potrzeb w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin;
- utrzymywanie się potrzeb pomocy względem osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin;
- występowanie izolacji i wykluczenia z życia społecznego osób starszych;
- pogłębiające się ubóstwo osób starszych;
- wzrastające potrzeby w zakresie usług socjalnych i opiekuńczych w stosunku do osób starszych, zwłaszcza samotnie gospodarujących;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: problemy, zaburzenia i choroby psychiczne związane z lękiem oraz ograniczeniem kontaktów społecznych, wzrost wykluczenia osób starszych i z niepełnosprawnościami związany z izolacją społeczną;

- **Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych.**

prognozuje się:

- utrzymywanie się zapotrzebowania na nowe lub unowocześnione usługi świadczone przez przygotowane do tego podmioty sektora pozarządowego osobom oraz rodzinom;
- występowanie potrzeb wymagających rozwiązań innowacyjnych dla obszaru polityki społecznej;

- tworzenie szerokich partnerstw lokalnych w celu rozwiązywania problemów społecznych;
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców;
- utrzymywanie się rozproszenia inicjatyw i działań prowadzonych przez instytucje publiczne i prywatne;
- wystąpienie skutków związanych z epidemią COVID-19: obniżenie poziomu aktywności społecznej związane z ograniczeniem kontaktów społecznych;

Przedstawione powyżej prognozy pozwalają zdefiniować system działań czyli strategię, która powinna być zrealizowana, aby ograniczyć skutki różnorodnych zagrożeń wynikających zarówno z uwarunkowań zewnętrznych, naturalnych zjawisk biologicznych (np. niepełnosprawności), problemów cywilizacyjnych, jak i niedoskonałości lokalnego systemu polityki społecznej. Proponowana strategia będzie obejmować osiągnięcie celów nastawionych na eliminację zagrożeń oraz poprawę sytuacji, która w czasie opracowywania Strategii została zidentyfikowana jako niekorzystna.

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie Gminy Lipnica Wielka, poprzez realizację celów i zadań strategicznych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikację rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy oraz poprawą jakości życia mieszkańców. Prognozuje się, że realizowane działania zaktywizują i zachęcą mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu problemów dotyczących społeczność lokalną.

Wdrożenie strategii spowoduje:

- poprawę bezpieczeństwa socjalnego obywateli oraz poprawę warunków ich życia,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie,
- poprawę stanu zdrowia i sprawności fizycznej, w tym szczególnie osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- poprawę jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w środowisku zamieszkania, bez konieczności kierowania mieszkańców do DPS,
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej,
- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiaru problemu uzależnień w gminie,
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dzieci i młodzieży.

Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

3. Cele i harmonogram realizacji

Celem strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, aktywność obywatelską, poprawę sytuacji materialnej, co przekłada się na działania na rzecz poprawy zatrudnienia oraz budowania lokalnego rynku pracy. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu na dostrzegane deficyty.

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej Gminy Lipnica Wielka połączona z badaniami ankietowymi, pozwoliła wyodrębnić następujące cele strategiczne:

- 1. Organizacja kompleksowych działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu wynikającemu z bezrobocia, ubóstwa, bezdomności i uzależnień.**
- 2. Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.**
- 3. Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie seniorów i osób z niepełnosprawnościami.**
- 4. Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych.**

Następnie w ramach poszczególnych celów strategicznych wyodrębniono cele operacyjne i kierunki działań.

[illegible]

		Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych.	OPS, PUP, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Usługi doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.	OPS, PUP, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Utworzenie przy Radzie Gminy - Rady ds. Przedsiębiorczości	JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x
	Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	OPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej,	OPS, JST, GKRPA, ZI, Policja, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.													
	Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	OPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, Sąd, Prokuratura, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	OPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, GCK, GBP, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter	OPS, JST, GKRPA, Oświata, ZI, Policja, NGO, GCK, GBP, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.													
		Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	OPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podjmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	OPS, JST, GKRPA, ZI, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zintegrowany system wspierania rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	OPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	OPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wsparcie rodziny przeżywającej trudności	OPS, NGO, PCPR	Środki własne i	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.		zewnątrzne											
		Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania. Organizacja zajęć z wczesnego wspomaganie rozwoju.	Oświata, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży	Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	OPS, NGO, Oświata, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w nauce.	OPS, NGO, Oświata, JST, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	NGO, Oświata	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	Oświata, JST, NGO, KS, GCK	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	Oświata, JST, NGO, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

	Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przezwyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	OPS, NGO, Oświata, Poradnia Psychologiczna - Pedagogiczna	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Intensyfikacja pracy socjalnej.	OPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Podejmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	OPS, NGO, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	OPS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	OPS, NGO, Oświata, JST, GKRPA, Policja	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy	NGO, Oświata, JST, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.	NGO, Oświata, JST, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	NGO, Oświata, JST, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x
Organizacja działań zmierzających do poprawy jakości życia i funkcjonowania w społeczeństwie	Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	OPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zapewnienie osobom starszym potrzebującym	OPS, JST, NGO	Środki własne i	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

seniorów i osób z niepełnosprawnościami		całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.		zewnątrzne											
		Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	OPS, JST, NGO	Środki własne i zewnętrzne										X	X
		Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	OPS, JST, NGO Służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne					X	X	X	X	X	X	X
		Wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	OPS, JST, NGO, Oświata, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne				X	X	X	X	X	X	X	X
	Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych	Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	JST, NGO Służba zdrowia, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w	JST, NGO, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne				X	X	X	X	X	X	X	X

		szczegółności e-wykluczeniu.													
		Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów.	JST, NGO, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne			X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową	Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	JST, NGO, GCK, GBP, KS	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową.	JST, NGO, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne				X	X	X	X	X	X	X	X
	Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych	Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	JST, NGO, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	OPS, JST, NGO, GCK, GBP	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	OPS, NGO, Oświata, służba zdrowia, KS, GCK	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych,	NGO, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

		zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.													
	Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	służba zdrowia, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	OPS, JST, NGO, PCPR, służba zdrowia	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Integracja ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami.	PUP, NGO	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	JST, NGO, GCK, GBP, KS	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób z niepełnosprawnościami	OPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami.	OPS, JST, NGO, PCPR	Środki własne i zewnętrzne									x	x	
Rozwój aktywności obywatelskiej oraz wzmocnienie potencjału pracowniczego służb społecznych	Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania	NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

		grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe													
		Zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	OPS, JST	Środki własne i zewnętrzne			x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	OPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	OPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
		Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i supervizji.	OPS, NGO, JST	Środki własne i zewnętrzne	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Odpowiedzialne za realizację powyższych celów i zadań są wszystkie instytucje i organizacje działające w Gminie Lipnica Wielka w obszarze polityki społecznej.

4. Ramy finansowe strategii

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu Gminy, ale także dotacje ze źródeł zewnętrznych, pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej Strategii będą:

- budżet Gminy Lipnica Wielka,
- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Z niepełnosprawnościami,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego,
- inne środki.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Lipnica Wielka przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2023-2024 opracowaną na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2023 i 2024 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Dla przygotowania niniejszej projekcji, w modułach przyjęto założenia wynikające z prognoz: demograficznej, wydatków na pomoc społeczną, zmiany przepisów w zakresie pomocy społecznej oraz realizacji inwestycji w zakresie polityki społecznej w gminie.

W prognozie na lata 2026-2035 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych własnych OPS w Lipnicy Wielkiej i Banku Danych Lokalnych GUS.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie pomocy społecznej
1	2026	1 800 630,00 zł.
2	2027	1 845 646,00 zł.
3	2028	1 891 788,00 zł.
4	2029	1 939 083,00 zł.
5	2030	1 987 560,00 zł.
6	2031	2 037 249,00 zł.

7	2032	2 088 181,00 zł.
8	2033	2 140 386,00 zł.
9	2034	2 193 896,00 zł.
10	2035	2 248 744,00 zł.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Lipnica Wielka przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków na politykę edukacyjną, kulturalną i wsparcie działalności organizacji pozarządowych w latach 2023-2024 opracowaną na podstawie oceny wydatków za rok 2023 i 2024 przy uwzględnieniu ryzyka finansowego - zmiana przepisów, wzrost wydatków, inflacja.

Lp.	rok	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki edukacyjnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie polityki kulturalnej	Prognoza wydatków finansowych w zakresie wsparcia organizacji pozarządowych
1	2026	28 316 822,00 zł.	1 030 000,00 zł.	103 000,00 zł.
2	2027	29 166 326,00 zł.	1 060 900,00 zł.	106 090,00 zł.
3	2028	30 041 316,00 zł.	1 092 727,00 zł.	109 273,00 zł.
4	2029	30 942 556,00 zł.	1 125 508,00 zł.	112 551,00 zł.
5	2030	31 870 833,00 zł.	1 159 273,00 zł.	115 928,00 zł.
6	2031	32 826 958,00 zł.	1 194 051,00 zł.	119 406,00 zł.
7	2032	33 811 767,00 zł.	1 229 872,00 zł.	122 988,00 zł.
8	2033	34 826 120,00 zł.	1 266 768,00 zł.	126 678,00 zł.
9	2034	35 870 904,00 zł.	1 304 771,00 zł.	130 478,00 zł.
10	2035	36 947 031,00 zł.	1 343 914,00 zł.	134 392,00 zł.

5. Programy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipnica Wielka na lata 2026–2035 będzie realizowana w obszarze pomocy społecznej w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,

- Program Współpracy Gminy Lipnica Wielka z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami,
- Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lipnica Wielka,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipnica Wielka.

V. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

1. System monitorowania strategii.

Monitoringiem i ewaluacją objęte będą postępy w realizacji Strategii na dwóch poziomach: poszczególnych kierunków działań oraz celów operacyjnych i strategicznych. Zarządzanie realizacją strategii należy do OPS w Lipnicy Wielkiej. Monitoring prowadzony będzie przez zespół oceniający powołany zarządzeniem Wójta Gminy Lipnica Wielka, a w jego skład wejdą m.in. przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współpracujących w jej realizacji. Poziom osiągnięcia każdego celu operacyjnego, poszczególnych zadań i projektów będzie mierzony raz na trzy lata poczynając od 2029 roku.

Istotny element systemu monitorowania stanowić będzie sporządzanie sprawozdania z planu realizacyjnego wraz ze wskazaniem zadań zrealizowanych, zrealizowanych częściowo i nierozpoczętych oraz identyfikacją przyczyn problemów i prezentacją propozycji ich przezwyciężenia.

Wskaźnikami oceny monitorowania celów strategicznych i szczegółowych Strategii będą przykładowo:

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
Podejmowanie działań służących ograniczeniu skali długotrwałego bezrobocia i ubóstwa	Tworzenie i realizacja partnerskich programów przeciwdziałania ubóstwu i długotrwałemu bezrobociu.	- liczba programów dot. przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu - liczba osób uczestniczących w ww. programach
	Integracja i intensyfikacja działań z zakresu pomocy społecznej i instytucji rynku pracy służących aktywizacji beneficjentów	- liczba zaktywizowanych beneficjentów pomocy społecznej - liczba osób

	pomocy społecznej, np. prac społecznie użytecznych, staży zawodowych, prac interwencyjnych.	skierowanych do prac społecznie użytecznych, interwencyjnych, - liczba zorganizowanych staży zawodowych
	Prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych dla osób dorosłych.	liczba szkoleń
	Usługi doradztwa zawodowego oraz poradnictwa psychologicznego, spotkania indywidualne, prelekcje, warsztaty grupowe, inne.	- liczba godzin poradnictwa zawodowego - liczba przeprowadzonych warsztatów grupowych
	Utworzenie przy Radzie Gminy-Rady ds. Przedsiębiorczości	- utworzenie Rady
	Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych.	- liczba utworzonych PES, w tym spółdzielni socjalnych
Rozwijanie gminnego modelu przeciwdziałania i wychodzenia z bezdomności	Systematyczne monitorowanie problemu bezdomności i zabezpieczanie pomocy doraźnej osobom bezdomnym.	- liczba osób bezdomnych na terenie gminy - liczba osób bezdomnych, którym udzielono pomocy doraźnej
	Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, pomocy socjalnej, psychologicznej, reintegracji społecznej i zawodowej, w szczególności przy wykorzystaniu indywidualnych planów wychodzenia z bezdomności.	- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie, pomoc socjalną, psychologiczną - liczba osób bezdomnych, które uczestniczyły w reintegracji społecznej i zawodowej - liczba osób które realizowały indywidualne plany wychodzenia z bezdomności
Rozbudowa i wzmacnianie systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień	Rozwijanie systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnienia oraz dotkniętych przemocą poprzez kompleksowość i interdyscyplinarność podejmowanych działań.	- liczba podjętych działań przez ZI i grupy robocze, GKRPA - liczba osób objętych pomocą
	Podjęcie działań w zakresie edukacji i promowania zdrowego – trzeźwego stylu życia. Promocja życia bez alkoholu, narkotyków i innych substancji uzależniających.	- liczba i rodzaj przeprowadzonych działań edukacyjnych - liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych

	Prowadzenie działań profilaktycznych, skierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców mających zarówno charakter edukacyjny jak i dostarczających alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	- liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych - liczba uczestników biorących udział w działaniach edukacyjnych
	Tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe	- liczba utworzonych grup wsparcia
	Podjmowanie działań w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.	- liczba udzielonych porad - liczba osób, które korzystały z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej
Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Wspieranie rodzin w zakresie zabezpieczenia potrzeb bytowych.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji wychowawczych rodziców i opiekunów poprzez działania edukacyjne (organizacja warsztatów, szkoleń).	- liczba warsztatów, szkoleń - liczba uczestników
	Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych poprzez pomoc rodziny wspierającej.	- liczba rodzin objętych wsparciem
	Prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania.	- liczba funkcjonujących grup, - liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach grup socjoterapeutycznych
	Zapewnienie dostępności do opieki przedszkolnej i żłobka.	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym - liczba dostępnych miejsc w przedszkolach - utworzenie żłobka
Tworzenie warunków dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży	Zapewnienie odpowiedniej pomocy socjalnej (ubranie, wyżywienie, wyprawka szkolna itp.) dzieciom z rodzin ubogich.	- liczba dzieci z rodzin ubogich, które otrzymały wsparcie
	Zapewnienie pomocy psychologicznej, korekcyjno – kompensacyjnej dzieciom przejawiającym trudności w	- liczba dzieci objętych pomocą psychologiczną - liczba godzin zajęć korekcyjno -

	nauce.	kompensacyjnych
	Prowadzenie prac z uczniem zdolnym poprzez zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, przygotowanie do konkursów, olimpiad	- liczba godzin zajęć pozalekcyjnych - liczba uczniów biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych
	Rozwijanie bazy edukacyjnej, służącej realizowaniu zainteresowań oraz zagospodarowaniu czasu wolnego dzieciom i młodzieży.	- ilość i rodzaj przeprowadzonych modernizacji, zakupionych sprzętów i pomocy dydaktycznych
Popularyzacja aktywnego wypoczynku przez uprawianie sportu i rekreację	Organizacja zawodów sportowych.	- liczba zorganizowanych zawodów sportowych
	Prowadzenie treningów dla członków klubów sportowych	- liczba osób biorących udział w treningach
	Organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych	- liczba zorganizowanych wycieczek - liczba osób uczestniczących w wycieczkach
	Organizacja zajęć sportowych dla mieszkańców gminy	- liczba zorganizowanych zajęć sportowych - liczba osób uczestniczących w zajęciach sportowych
	Organizacja kampanii promujących aktywny styl życia	- liczba zorganizowanych kampanii promocyjnych
Zapewnienie pomocy rodzinom z dysfunkcjami w przezwyciężaniu trudności	Realizacja działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców wykazujących braki w tym zakresie.	- liczba działań służących podnoszeniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych - liczba rodziców biorących udział w ww. działaniach
	Intensyfikacja pracy socjalnej.	- liczba rodzin objętych pracą socjalną
	Podejmowanie działań zmierzających do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, które powróciły do rodziny biologicznej
	Wykorzystanie instytucji asystentów rodziny do pracy nad przywróceniem prawidłowego funkcjonowania rodziny.	- liczba asystentów udzielających wsparcia - liczba osób/rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny
	Rozwijanie interdyscyplinarności w działaniach podejmowanych na rzecz wsparcia rodzin.	- liczba podejmowanych działań

Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego	Organizacja konkursów o tematyce kulturalnej dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy.	- liczba zorganizowanych konkursów - liczba dzieci, młodzieży i dorosłych biorących udział w konkursach
	Rozwijanie wśród mieszkańców gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży, różnorodnych zainteresowań poprzez organizację warsztatów (Warsztaty taneczne, muzyczne, wokalne, plastyczne, teatralne, fotograficzne, dziennikarskie i inne), kół zainteresowań.	- liczba zorganizowanych warsztatów - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych warsztatach
	Organizacja konkursów o tematyce regionalnej, prezentacja twórców ludowych.	- liczba konkursów - liczba spotkań, prezentacji twórców ludowych
Rozwijanie usług społecznych na rzecz osób starszych	Zapewnienie odpowiedniej do potrzeb ilości i jakości usług opiekuńczych.	- liczba świadczonych usług opiekuńczych - liczba beneficjentów usług opiekuńczych
	Zapewnienie osobom starszym potrzebującym całodobowej instytucjonalnej pomocy i miejsc w domach pomocy społecznej.	- ilość dostępnych miejsc w DPS
	Umożliwienie osobom starszym zamieszkania w mieszkaniach wspomaganych.	- liczba osób starszych zamieszkałych w mieszkaniach wspomaganych
	Współpraca z zakładami opieki zdrowotnej i szerzenie potrzeby zwiększenia opieki geriatrycznej.	- liczba i rodzaj podjętej współpracy w zakresie zwiększenia opieki geriatrycznej
	Wspieranie działalności wolontariatu na rzecz osób starszych	- liczba wolontariuszy działających na rzecz osób starszych
Tworzenie oferty edukacyjnej skierowanej do osób starszych	Opracowywanie i realizacja programów promujących zdrowie wśród seniorów i aktywne spędzanie wolnego czasu.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
	Opracowywanie i realizacja programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych w szczególności e-wykluczeniu.	- liczba programów edukacyjnych przeciwdziałających wykluczeniu osób starszych - liczba osób uczestniczących w programie

	Wspieranie działalności edukacyjnej dla seniorów	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie aktywności społecznej promującej integrację wewnątrz i między pokoleniową	Wsparcie i promocja aktywności kulturalnej, fizycznej i rekreacyjnej osób starszych.	- liczba działań promujących aktywność kulturalną, fizyczną i rekreacyjną osób starszych
	Opracowywanie i realizacja programów promujących integrację międzypokoleniową	- liczba opracowanych programów promujących integrację międzypokoleniową
Działania na rzecz partycypacji społecznej osób starszych	Budowanie pozytywnego wizerunku starości.	- liczba przeprowadzonych kampanii dot. budowania pozytywnego wizerunku starości
	Promowanie uczestnictwa osób starszych w organizacjach pozarządowych	- liczba akcji promocyjnych - liczba osób starszych w organizacjach pozarządowych
Realizacja działań w dziedzinie promocji zdrowia	Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących zdrowy styl życia.	- liczba przeprowadzonych kampanii
	Opracowywanie i wdrażanie programów profilaktycznych, zdrowotnych przeciwdziałających niepełnosprawności.	- liczba programów - liczba osób uczestniczących w programie
Zwiększenie dostępu osób z niepełnosprawnościami do usług społecznych, w tym opieki i rehabilitacji	Organizacja rehabilitacji	- liczba osób korzystających z rehabilitacji
	Wspieranie funkcjonowania i tworzenia środowiskowych form pomocy osobom niepełnosprawnym.	- liczba działań wspierających
Integracja ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami	Wspieranie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową i zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami.	- liczba działań wspierających
	Umożliwienie osobom niepełnosprawnym aktywnego udziału w działalności sportowej i kulturalnej.	- liczba działań wspierających
	Organizowanie spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób z niepełnosprawnościami	- liczba zorganizowanych spotkań, konsultacji, konferencji dotyczących problemów osób z niepełnosprawnościami
	Zapewnienie osobom	- liczba osób z

	niepełnosprawnym dostępu do edukacji poprzez realizację kształcenia integracyjnego i specjalnego.	niepełnosprawnościami objętych kształceniem integracyjnym i specjalnym
	Likwidacja barier m.in. architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych, utrudniających osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	- liczba zlikwidowanych barier
	Wspieranie funkcjonowania mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami.	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia
Wspieranie działalności grup obywatelskich i organizacji pozarządowych	Wsparcie organizacji pozarządowych w tym doradztwo prawne, finansowe i lokalowe oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe	- liczba udzielonego wsparcia
	Zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych.	- liczba zleconych zadań
	Zwiększenie koordynacji współdziałania z organizacjami pozarządowymi.	- liczba wspólnych działań
	Popularyzacja interdyscyplinarnego modelu pracy.	- liczba podejmowanych działań
	Umożliwianie pracownikom instytucji pomocy społecznej możliwości podnoszenia kwalifikacji i superwizji.	- liczba pracowników uczestniczących w kursach i szkoleniach podnoszących kwalifikacje

2. Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii będzie to systematyczna i obiektywna ocena zaplanowania, wdrożenia i rezultatów strategii. Celem ewaluacji GSRPS jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości.

Ewaluacja stanowić będzie ocenę przedsięwzięć w kontekście ich wyniku, wpływu, oraz potrzeb, które miały zaspokajać. W tym ujęciu celem ewaluacji będzie weryfikacja osiągnięć danego przedsięwzięcia w realizacji do zaplanowanych oczekiwań oraz wykorzystanie uzyskanych w ten sposób informacji i doświadczeń przy projektowaniu i planowaniu

podobnych działań w przyszłości. Rekomendacje i wnioski formułowane będą w oparciu o określone standardy i kryteria.

- osiągnięcie celów operacyjnych może być przedstawione poprzez produkty (np. dostarczenie określonej liczby szkoleń dla osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów szczegółowych/zadań może być przedstawiona poprzez rezultaty (np. osiągnięcia poprawy – w wyniku zrealizowanych szkoleń – w zakresie możliwości zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych);
- realizacja celów ogólnych/strategicznych może być przedstawiona poprzez wyniki oddziaływania strategii (np.: ograniczenia bezrobocia wśród osób wcześniej długotrwale bezrobotnych);

Ewaluacja ocenić będzie wszystkie elementy logiki interwencji strategii - zarówno dla poziomu działań, produktów, rezultatów i oddziaływań, jak i na poziomie wszystkich rodzajów celów danej interwencji.

Zasadniczym celem ewaluacji będzie stałe doskonalenie skuteczności i efektywności interwencji publicznej, rozumiane w kategoriach pozytywnych efektów społecznych lub gospodarczych związanych bezpośrednio z realizacją danej strategii. Celem ewaluacji będzie przede wszystkim uzyskanie niezależnej opinii na temat rzeczywistych lub potencjalnych sukcesów strategii oraz czynników, które przyczyniły się do osiągnięcia danych rezultatów. Jednym z celów ewaluacji jest również wymiar edukacyjny, to analiza mechanizmów działania strategii, próba identyfikacji dobrych praktyk w zarządzaniu strategią i ich upowszechnienie czy też analiza popełnionych błędów celem ich uniknięcia w przyszłości.

Kryteria ewaluacji

Jednym z ważnych elementów etapu planowania ewaluacji będzie podjęcie decyzji w jaki sposób ma być dokonana ocena, jakie kryteria ewaluacji powinny być zastosowane do określonego badania. Główne kryteria ewaluacji:

- trafność
- efektywność
- skuteczność
- oddziaływanie/użyteczność
- trwałość.

Proces ewaluacji

Ewaluacja strategii jest procesem wieloetapowym, na który składa się: planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystanie wyników ewaluacji.

Planowanie ewaluacji GSRPS obejmuje następujące etapy:

- określenie celu (lub celów): zdefiniowanie problemów oraz podstawowych kryteriów ewaluacji, dzięki czemu otrzymamy odpowiedź na pytanie: po co przeprowadzamy ewaluację;
- wyznaczenie czasu badania: etapu w cyklu realizacji strategii, który będzie podlegał ewaluacji i wstępnego harmonogramu ewaluacji (rozpoczęcia, zakończenia, terminu dostarczenia raportu z ewaluacji);
- wskazanie zakresu: przedmiotowego (strategii poddanej ewaluacji lub innych obszarów interwencji czy zagadnień horyzontalnych); czasowego; terytorialnego oraz określenie zasobów potrzebnych do realizacji badania;
- wybór odbiorców: w zależności od sprecyzowania grup docelowych strategii czy innych zainteresowanych stron;
- identyfikacja dostępnych danych wyjściowych, czyli dokumentów programowych, raportów z monitoringu strategii, danych statystycznych, wyników wcześniejszych ewaluacji.

Załączniki

Ankieta - Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Szanowni Mieszkańcy Gminy

Urząd Gminy wraz z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej przystąpił do wypracowania **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Strategia sprecyzuje i zweryfikuje najważniejsze problemy społeczne w naszej gminie, a także określi sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania. **Uwaga! Ankieta jest anonimowa!**

Metryczka (proszę wstawić X przy wybranej odpowiedzi):

Płeć: kobieta ☐ mężczyzna ☐

Wiek: 13 – 16 ☐ 17 – 25 ☐ 26 – 59 ☐ 60 i więcej ☐

Zawód: uczeń ☐ rolnik ☐ przedsiębiorca ☐ pracownik umysłowy ☐ pracownik fizyczny ☐ emeryt/rencista ☐ bezrobotny ☐ inny (jaki?) ☐

Wykształcenie:

podstawowe ☐ zawodowe ☐ średnie ☐ policealne ☐ wyższe ☐

1. Jak ocenia Pan/i istotność wymienionych problemów społecznych w swoim miejscu zamieszkania? Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z zagadnień.

problemy społeczne	bardzo poważny	poważny	umiarkowany	znikomy	nie występuje
bezrobocie					
ubóstwo					
alkoholizm					
narkomania					
problemy mieszkaniowe					
zanieczyszczenie środowiska					
przestępczość					
starzenie się społeczeństwa					
przemoc domowa					
niepełnosprawność					
bezdomność					
przemoc w szkole					
uzależnienie od mediów					

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

2. Jakie problemy społeczne osób z niepełnosprawnością uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ brak akceptacji w środowisku
- ☐ izolacja rodzinna (odrzućenie)
- ☐ utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. do rehabilitacji)
- ☐ brak oferty zajęć kulturalnych, edukacyjnych dla osób z niepełnosprawnością
- ☐ brak zorganizowanych form spędzania czasu
- ☐ ubóstwo i bieda
- ☐ bezrobocie
- ☐ utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgniarskich
- ☐ utrudniony dostęp do usług specjalistycznych
- ☐ utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej
- ☐ inne (jakie?)

DZIECI I MŁODZIEŻ

3. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- ☐ przemoc ze strony rodziców
- ☐ przemoc rówieśnicza
- ☐ zaniedbania wychowawcze
- ☐ zaniedbania socjalne (niedożywienie, higiena)
- ☐ używanie alkoholu
- ☐ palenie papierosów, e-papierosów,
- ☐ zażywanie narkotyków, dopalaczy
- ☐ chuligaństwo i przestępczość
- ☐ brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży,
- ☐ brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- ☐ ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- ☐ bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- ☐ problemy psychiczne (np. lęk, depresja)
- ☐ uzależnienie od multimediów (np. komputer, telefon, konsole do gier)
- ☐ inne (jakie?)

RODZINY

4. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ nieporadność życiowa
- ☐ ubóstwo
- ☐ bezrobocie
- ☐ alkoholizm
- ☐ przemoc domowa
- ☐ bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- ☐ niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno - prawnego

- ☐ niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami
- ☐ zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- ☐ przeniesienie do świata wirtualnego aktywności zawodowej
- ☐ brak akceptacji w środowisku
- ☐ inne (jakie?)

5. Jakiego Pana/i zdaniem są przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

- ☐ ubóstwo
- ☐ niski poziom umiejętności wychowawczych
- ☐ uzależnienia
- ☐ przemoc domowa
- ☐ wielodzietność
- ☐ niepełnosprawność/długotrwała choroba
- ☐ niskie dochody
- ☐ niepełna rodzina
- ☐ inne, jakie?.....

SENIORZY

6. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w gminie?

- a) tak b) raczej tak c) raczej nie d) nie e) trudno powiedzieć

7. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ izolacja społeczna (samotność)
- ☐ izolacja rodzinna (odrzućenie)
- ☐ niepełnosprawność
- ☐ choroby
- ☐ niezdolność do samoobsługi
- ☐ brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- ☐ ubóstwo i bieda
- ☐ brak akceptacji w środowisku
- ☐ utrudniony dostęp do usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych
- ☐ utrudniony dostęp do usług specjalistycznych
- ☐ utrudniony dostęp do placówek medycznych
- ☐ utrudniony dostęp do placówek kulturalnych
- ☐ inne (jakie?)

8. Jakiego są według Pana/i główne potrzeby starszych osób w Państwa środowisku lokalnym?
Można wybrać kilka odpowiedzi.

- ☐ pomoc materialna
- ☐ wykonywanie ciężkich prac domowych
- ☐ dostarczanie gotowych obiadów do miejsca zamieszkania
- ☐ prowadzenie aktywizacji społecznej osób starszych, w tym edukacyjnej kulturalnej, sportowej, turystycznej, rekreacyjnej
- ☐ usługi opiekuńczo – pielęgnacyjne

- ☐ usługi specjalistyczne
- ☐ doradztwo i załatwianie spraw urzędowych
- ☐ wykonywanie wszystkich prac domowych
- ☐ wsparcie emocjonalne
- ☐ programy zdrowotne
- ☐ pobyt seniora w domu dziennego pobytu (8-godzinny pobyt od poniedziałku do piątku w placówce zapewniającej posiłki, zajęcia, rehabilitację ruchową, opiekę pielęgniarską, miejsce do wypoczynku, towarzystwo innych seniorów)
- ☐ możliwość uczestnictwa w klubie seniora
- ☐ uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych
- ☐ inne, jakie?.....

OPIEKA ZDROWOTNA

9. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ długie oczekiwania w kolejce
- ☐ długi okres oczekiwania na usługi medyczne (odległe terminy wizyt)
- ☐ krótkie godziny przyjęć
- ☐ mała liczba lekarzy specjalistów
- ☐ ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i z niepełnosprawnością
- ☐ inne (jakie?)

EDUKACJA

10. Jak ocenia Pan/i infrastrukturę edukacyjną w gminie?

- a) bardzo dobrze b) dobrze c) ani dobrze, ani źle d) źle

11. Czy ilość żłobków/przedszkoli/szkół w gminie jest wystarczająca?

- a) tak b) nie c) nie wiem

12. Czy oferta edukacyjna jest przystosowana do osób z niepełnosprawnością?

- a) tak b) nie c) nie wiem

13. Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ niedostateczny dostęp do placówek wychowania przedszkolnego
- ☐ brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- ☐ niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- ☐ brak żłobków
- ☐ brak stołówek szkolnych
- ☐ brak świetlic
- ☐ niedostateczna oferta zajęć pozalekcyjnych
- ☐ inne (jakie?)

SPORT I KULTURA

14. Czy na terenie gminy jest wystarczająca liczba obiektów rekreacyjnych i sportowych?

- a) tak b) nie c) nie wiem

15. Czy w gminie organizowane są imprezy/wydarzenia o charakterze kulturalnym?

- a) tak b) nie c) nie wiem

16. Czy w gminie jest wystarczająca liczba obiektów obsługujących imprezy/wydarzenia kulturalne?

- a) tak b) nie c) nie wiem

17. Czy organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, itp.) angażują się społecznie, np. udzielając pomocy potrzebującym lub organizując wydarzenia sportowe i kulturalne?

- a) tak b) nie c) nie wiem

18. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy? *prosimy o zaznaczenie (X) 3 wybranych odpowiedzi*

- ☐ brak organizacji pozarządowych inspirujących działalność kulturalną i sportową
☐ niewykorzystany potencjał wiejskich świetlic - brak systematycznych działań
☐ nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu
☐ niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
☐ zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych
☐ brak oferty zajęć sportowych dla osób dorosłych
☐ inne (jakie?)

PRZEMOC

19. Czy w naszej gminie występuje zjawisko przemocy domowej?

- tak ☐ nie ☐ nie wiem ☐

20. Które z zachowań zaliczyłby Pan/Pani, jako mające znamiona przemocy? (*można zaznaczyć kilka odpowiedzi*)

- ☐ groźby
☐ popychanie
☐ bicie
☐ stała krytyka
☐ ograniczanie środków na życie
☐ zabieranie pieniędzy
☐ krzyki, przekleństwa
☐ wyśmiewanie, poniżanie
☐ „ciche dni” (miesiące)
☐ zmuszanie do kontaktów seksualnych
☐ odbieranie ulubionych rzeczy
☐ kopanie
☐ kradzież
☐ plotkowanie
☐ wypisywanie złych rzeczy w Internecie: na Facebooku, na innych portalach społecznościowych
☐ zamieszczanie bez zgody zdjęć w Internecie
☐ składanie seksualnych propozycji
☐ inne, jakie?.....

21. Czy był Pan/Pani ofiarą przemocy?

tak ☐nie ☐

22. Czy zna Pan /Pani w naszej gminie rodzinę, w której stosowana jest przemoc domowa?

tak ☐nie ☐

23. Czy był Pan/Pani świadkiem przemocy domowej?

tak ☐nie ☐

23a. Jeżeli Tak: to gdzie? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

☐ w domu☐ w szkole☐ na podwórku☐ w autobusie☐ w innym miejscu (gdzie?).....

23b. Jeżeli TAK, to: Jakie Pan/Pani podjął działania? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

☐ udzieliłem/am pomocy ofierze☐ powiadomiłem/am policję☐ zgłosiłem/am do Ośrodka Pomocy Społecznej☐ inne, jakie?.....☐ nie podjąłem żadnych działań

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ

24. Poniżej są wymienione zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy. Proszę używając skali od 1 do 10 ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zadaniem.

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7-----8-----9-----10
 mało ważne bardzo ważne

1	utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy dla osób bezrobotnych	
2	utworzenie punktu pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	
3	utworzenie dziennego domu pomocy społecznej	
4	likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	
5	umożliwienie dostępu do mieszkań chronionych, lokali socjalnych	
6	usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub z niepełnosprawnością	
7	stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	
8	założenie grupy wsparcia dla osób z niepełnosprawnością	
9	założenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	
10	organizacja miejsc zakwaterowania dla sprawców przemocy	
11	założenie wolontariatu	
12	organizowanie kursów i szkoleń dla osób poszukujących pracy	
13	zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	
14	pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i dorosłych	
15	stypendia dla dzieci z ubogich rodzin	

16	zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach	
17	wydłużenie czasu pracy przedszkoli	
18	poszerzenie oferty o oddział żłobkowy	
19	zwiększenie ilości obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie placówek oświatowych	
20	edukacja rodzin	
21	pozyskiwanie środków unijnych na kwestie społeczne	
21	zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych	
22	zwiększenie ilości imprez sportowych i kulturalnych	
23	działania na rzecz aktywizacji społeczności gminy / wsi	
24	zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę	
25	szersza oferta pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	
26	poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	

25. Czy odczuwa Pan/Pani wpływ pandemii COVID-19 na swoje codzienne funkcjonowanie?

tak ☐

nie ☐

Jeśli tak, to jaki?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....

.....

Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej

.....

..... **DZIĘKUJEMY!**

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GSRPS – Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KS – Klub sportowy

OPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – ang. *Non-Governmental Organization* – organizacja pozarządowa

SPZOK – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Spis wykresów i tabel

<i>Wykres 1. Udział respondentów ankiety w podziale na płeć. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 2. Udział respondentów wg wieku. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 3. Podział respondentów wg statusu zawodowego. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>11</i>
<i>Wykres 4. Podział respondentów wg poziomu wykształcenia. Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy ankiet.</i>	<i>12</i>
<i>Wykres 5. Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Lipnica Wielka. Podział według rodzajów działalności PKD 2007. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/.....</i>	<i>14</i>
<i>Wykres 6. Liczba ludności. Źródło: UG.....</i>	<i>16</i>
<i>Wykres 7. Ruch naturalny ludności w Gminie Lipnica Wielka w latach 2022-2024. Źródło: UG.</i>	<i>16</i>
<i>Wykres 8. Migracje ludności na terenie Gminy Lipnica Wielka w latach 2022-2024. Źródło: UG.</i>	<i>17</i>
<i>Wykres 9. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	<i>50</i>
<i>Wykres 10. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	<i>51</i>
<i>Wykres 11. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024. Źródło: OPS Lipnica Wielka.....</i>	<i>51</i>
<i>Wykres 12. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	<i>52</i>
<i>Wykres 13. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	<i>52</i>

Wykres 14. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.	53
Wykres 15. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.	55
Wykres 16. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności adaptacyjnych po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.	56
Wykres 17. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu przemocy domowej w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS w Lipnica Wielka.	56
Wykres 18. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu zdarzenia losowego w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.	57
Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	15
Tabela 2. Demografia Gminy Lipnica Wielka. Źródło: Dane UG.....	15
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe w Gminie Lipnica Wielka. Źródło: dane GUS https://bdl.stat.gov.pl/	18
Tabela 4. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.....	19
Tabela 5. Liczba uczniów i nauczycieli w szkołach dla których organem prowadzącym jest Gmina Lipnica Wielka. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.....	20
Tabela 6. Liczba uczniów objętych kształceniem specjalnym. Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Lipnica Wielka.....	20
Tabela 7. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka...	31
Tabela 8. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.....	32

<i>Tabela 9. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji. Źródło: OZPS Gminy Lipnica Wielka.</i>	<i>32</i>
<i>Tabela 10. Liczba rodzin objętych pracą socjalną ogółem w latach 2022-2024. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 11. Zasiłki stałe i okresowe. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	<i>34</i>
<i>Tabela 12. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka 2022-2024. Źródło: Dane OZPS Gminy Lipnica Wielka.</i>	<i>34</i>
<i>Tabela 13. Informacje na temat rodzin i osób korzystających ze świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Źródło: dane OZPS Lipnica Wielka.</i>	<i>35</i>
<i>Tabela 14. Świadczenia przyznane w zakresie realizacji programu wieloletniego „Posilek w szkole i w domu”. Źródło: Dane OPS w Lipnicy Wielkiej.</i>	<i>36</i>
<i>Tabela 15. Liczba ujawnionych przypadków przemocy domowej. Źródło: Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Lipnica Wielka.</i>	<i>45</i>
<i>Tabela 16. Liczba odnotowanych zdarzeń na terenie gminy Lipnica Wielka w latach 2022-2024.</i>	<i>45</i>
<i>Tabela 17. Powody przyznawania świadczeń z pomocy społecznej w latach 2022-2024 Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	<i>49</i>
<i>Tabela 18. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane dla mieszkańców gminy Lipnica Wielka. Źródło: Powiatowy Zespół ds.. Orzekania o niepełnosprawności w Nowym Targu.</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 19. Dane dotyczące liczby spraw dotyczących ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia opieki rodzicielskiej. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	<i>53</i>
<i>Tabela 20. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w postaci zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia. Źródło: dane OPS Lipnica Wielka.</i>	<i>54</i>
<i>Tabela 21. Bezrobocie w Gminie Lipnica Wielka w latach 2022-2024 (stan na 31.XII). Źródło: Statystyki PUP w Nowym Targu.</i>	<i>54</i>

Tabela 22. Liczba osób bezrobotnych oraz liczba długotrwale bezrobotnych w 2024 roku na poziomie powiatu, województwa i kraju. Źródło: OZPS Lipnica Wielka. 54

Tabela 23. Stopa bezrobocia w powiecie nowotarskim, województwie małopolskim oraz kraju w latach 2022-2024. Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl>. 55

Rysunek 1. Umieszczenie gminy Lipnica Wielka w powiecie nowotarskim i województwie małopolskim. Źródło: <https://wikitravel.org/pl> 13